

Punitivisme i Justícia
Restaurativa: anàlisi
empírica de l'opinió d'una
mostra de ciutadans de
Catalunya.

Anna Alabau Gómez

Criminologia

2019-2020

Treball de Fi de Grau

Daniela Gaddi

Núm. paraules: 8.944

01/06/2020

AGRAÏMENTS

Gràcies a tots aquells familiars, amics i amigues que m'han ajudat en la part pràctica d'aquest treball, sense elles i ells no podria haver dut a terme totes les entrevistes que m'eren necessàries. Gràcies per la vostra implicació i la vostra sinceritat. Sobretot, a la meva mare i a la meva germana, que m'han ajudat en tot el que he necessitat al llarg de la realització d'aquest treball i m'han recolzat en tot moment.

A les meves amigues, en especial a la Sheila i la Paula, gràcies pels vostres consells i pel vostre suport incondicional.

I, finalment, a la Daniela, la meva tutora, moltes gràcies per tota l'ajuda que m'has proporcionat durant aquest curs, per la teva gran implicació en tot moment i pel teu suport, gràcies per ser la millor tutora que podria haver demanat.

RESUM

Aquest treball té l'objectiu d'estudiar la relació existent entre punitivisme i justícia restaurativa. Per a això, es farà, en un primer moment, una extensa revisió bibliogràfica sobre ambdós conceptes que servirà com a marc teòric. I, per altra banda, es realitzarà un estudi empíric qualitatiu analitzant una petita mostra de ciutadans de Catalunya, combinant l'aplicació d'un "índex de punitivisme", construït amb variables associades amb el punitivisme descrites en estudis anteriors, i la tècnica "casos-escenari". D'aquesta manera, es pretén conèixer, observar i avaluar les actituds punitives d'aquesta mostra de la població catalana i el seu impacte en la valoració i acceptació d'un model restauratiu de justícia.

PARAULES CLAU: Justícia restaurativa, Punitivisme, Actituds punitives, Retribució, Reparació.

ABSTRACT

This paper aims to study the relationship between punitiveness and restorative justice. In order to do this, an extensive bibliographic review of both concepts will be carried out at first, which will serve as a theoretical framework. And, on the other hand, a qualitative empirical study will be carried out analyzing a small sample of citizens of Catalonia, combining the application of an "index of punitiveness", built with variables associated with punitiveness described in previous studies, and the "case-scenario" technique. In this way, the aim of the study is to know, observe and evaluate the punitive attitudes of this sample of the Catalan population and their impact on the assessment and acceptance of a restorative model of justice.

KEY WORDS: Restorative justice, Punitiveness, Punitive attitudes, Retribution, Restoration.

ÍNDIX

1.	Introducció.....	4
2.	Marc teòric.....	4
2.1.	Estat de la qüestió.....	4
2.2.	Enfocament teòric.....	6
2.2.1.	Justícia Restaurativa.....	6
2.2.2.	Punitivisme.....	12
3.	Objectius específics.....	15
4.	Metodologia.....	15
4.1.	La construcció de l'índex de punitivisme.....	16
4.2.	Els casos-escenari.....	17
4.3.	La mostra.....	18
4.4.	La realització de les entrevistes.....	18
5.	Resultats.....	19
5.1.	Categoria “molt punitiu”.....	20
5.2.	Categoria “bastant punitiu”.....	21
5.3.	Categoria “mitjanament punitiu”.....	22
5.4.	Categoria “poc punitiu”.....	23
5.5.	Categoria “gens punitiu”.....	24
6.	Conclusions.....	24
7.	Bibliografia.....	27
8.	Annexos.....	33

1. Introducció.

El present treball ha nascut, en primer lloc, del meu interès cap al punitivisme com a objecte d'estudi de la criminologia i cap al seu impacte potencial sobre la política criminal. Concretament, m'he preguntat si i com les actituds punitives dels ciutadans poden obstaculitzar els intents de posar en marxa la justícia restaurativa (a partir d'ara JR) al nostre país.

En conseqüència, aquest treball té com a objectiu principal explorar i estudiar la relació existent entre el punitivisme i la JR. Per a això, s'ha realitzat un treball de recerca en dues fases. Per una banda, s'ha fet una revisió bibliogràfica sobre JR i punitivisme, per a conèixer en profunditat ambdós conceptes, com es defineixen, les seves implicacions i quina relació existeix entre ells. Per altra banda, s'ha realitzat una exploració empírica, amb uns objectius específics, mitjançant un seguit d'entrevistes per tal de conèixer les actituds punitives d'una mostra de la població catalana i la seva opinió sobre la JR.

2. Marc teòric.

2.1 Estat de la qüestió.

La JR suposa un nou model de justícia que s'ha vist impulsat en les últimes dècades i és considerada una justícia no punitiva que posa especial èmfasi en les necessitats de justícia de la víctima i la comunitat (Tamarit, 2013).

Mostra de l'impuls donat a aquest paradigma de justícia és la normativa internacional desenvolupada fins al moment. Assenyalem, per exemple, la Resolució ONU 2002/12, de 24 de juliol, sobre els Principis bàsics de l'ús de programes de JR en assumptes penals, que exposa els principis i continguts de la JR i reclama als governs l'impuls de mesures per a introduir la JR (Tamarit, 2006; Soleto, 2013). A més, es confecciona el Manual de programes de JR (Dandurand i Griffiths, 2006) on es descriuen els principis i les característiques de la JR i s'exposen els diferents tipus de pràctiques restauratives.

Per altra banda, el Consell d'Europa realitza un seguit de recomanacions en relació amb la JR (Martínez, 2015): la Recomanació R (83) 7 i R (85) 11 sobre el paper de la víctima i la reparació del dany, la Recomanació R (87) 18 sobre la simplificació de la justícia penal, la Recomanació R 99 (19) sobre la mediació penal, i la Recomanació 8/2006, de 14 de juny, sobre l'assistència de les víctimes.

Finalment, la Unió Europea exposa la Decisió marc del Consell d'Europa, de 15 de març de 2001, en relació amb l'Estatut de la víctima en el procés penal on s'obliga els Estats membres a incloure la mediació en els processos penals (Soletó, 2013). Així i tot, l'aprovació de la Directiva 2012/29/EU del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre, substitueix la Decisió marc, exposant les “normas mínimas sobre los derechos, el apoyo y la protección de las víctimas de delitos” (Soletó, 2013, p.90) i la voluntat d'impulsar la mediació (Tamarit, 2013).

Respecte a la normativa espanyola, la mediació està reglada únicament en l'àmbit de menors (Martínez, 2015), tot i això, l'ordenament jurídic espanyol recull determinades normatives que afavoreixen la JR, també en l'àmbit d'adults. En primer lloc, en el Codi Penal, tenim l'atenuant genèrica de l'article 21.5 sobre la reparació del dany causat a la víctima, l'atenuant específica de l'article 340 sobre la reparació del dany voluntària per part de l'infractor i l'article 84.1 sobre la suspensió de la pena on s'inclou com a condició el compliment d'acords establerts amb una mediació.

En segon lloc, la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima, que s'incorpora considerant la Directiva europea 2012/29/EU, s'elabora per a donar un major paper a les víctimes, per a impulsar els serveis de JR i que siguin accessibles per a les víctimes per tal de reparar el dany produït pel delictes i disminuir altres possibles efectes, com la victimització secundària (Varona, 2014).

En tercer lloc, tenim la Llei Orgànica 7/2003, de 30 de juny, que modifica la Llei Orgànica General Penitenciària i el Codi Penal per a exigir la reparació del dany per progressar al tercer grau penitenciari i per a obtenir la llibertat condicional. Seguidament, tenim la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, que prohibeix la

mediació en casos de delictes de violència de gènere en la fase d'instrucció. Finalment, tenim la Llei Orgànica 7/2015, de 21 de juliol, que “reconeix com a competència dels lletrats de l'Administració l'impuls de la mediació intrajudicial” (Departament de Justícia, 2019, p.5).

Com es pot veure, la JR a Espanya s'aplica bàsicament mitjançant programes de mediació penal.

València és considerada la comunitat pionera en “implantar el primer programa de mediación penal (de adultos) en España en el año 1993” (Mollar, 2015, p.3). El 1999 neix el Projecte pilot de mediació penal de La Rioja (Mollar, 2015) i el 2001 la Asociación Apoyo realitza a Madrid un programa de mediació comunitària víctima/infractor, que donarà lloc a l'experiència de mediació penal d'adults del 2005 (Garcia-Cervigon, 2010).

Tanmateix, segons Martínez (2011), el fet que el País Basc i Catalunya comptin amb algunes competències en matèria d'Administració de Justícia i d'execució penitenciària, ha afavorit la posada en marxa de projectes de mediació especialment nous i interessants. Respecte al País Basc, el 2007 es crea el Servei de Mediació Penal, amb dues seus, una a Bilbao i l'altra a San Sebastián (Martínez, 2011).

Finalment, quant a Catalunya, aquesta va ser pionera en matèria de mediació penal en justícia juvenil, realitzant el programa de conciliació i reparació per a menors en 1990 (ara, Programa de Mediació i Reparació de Menors). A partir d'aquesta experiència, es va elaborar un projecte pilot de mediació penal en adults l'any 1998. Actualment, la mediació és realitzada pels Equips de Mediació i Reparació Penal inclosos dins del Departament de Justícia (Martínez, 2011).

2.2 Enfocament teòric.

2.2.1 *Justícia Restaurativa.*

La JR neix com a model alternatiu i contraposat al model de justícia penal convencional, caracteritzat per la retribució (Tamarit, 2006). Aquesta es descriu com a “teoría de la justicia que enfatiza la reparación del daño causado por el comportamiento delictivo a través de procesos cooperativos en los que toman parte las personas involucradas” (Tamarit, 2006, p.439).

Altres criminòlegs i victimòlegs la defineixen en termes semblants. Marshall (citada per Braithwaite, 2002) explica que la JR és un procés on les parts afectades per un delictes es reuneixen per a concretar com afrontar les conseqüències d’aquest i les seves implicacions futures. Zehr (citada per Giménez i Rodríguez, 2017), per la seva banda, diu que la JR interpreta el delictes “com una ofensa contra les persones i les relacions que entre elles s’estableixen” (p.22) i, per tant, s’ha de reparar el dany produït per a restituir aquestes relacions. Finalment, Braithwaite (2002) explica que la JR consisteix en el procés on les parts afectades pel delictes expliquen les seves perspectives i els danys patits i on decideixen el necessari per reparar aquest dany, atenent els valors de la JR i curant a les persones danyades per la conducta injusta.

Quant als seus orígens, la JR neix als anys setanta als Estats Units, tot i que, anteriorment, en el primer congrés de Victimologia de Jerusalem de 1973 ja s’havia mencionat la seva potencialitat per a solucionar la victimització secundària i per a incloure la víctima en el procés (Giménez i Rodríguez, 2017). Tanmateix, les idees que fonamenten la JR s’observen també en cultures ancestrals de diverses poblacions autòctones de Nova Zelanda, Austràlia, Canadà i Estats Units (Giménez i Rodríguez, 2017).

Posteriorment, també gràcies a la crisi del model rehabilitador, la JR s’expandeix a altres països, com Anglaterra o Europa Continental (Tamarit, 2006), trobant, com hem vist, el suport legislatiu de diferents organismes internacionals.

Respecte a les característiques de la JR, segons Ashworth (2002), aquesta es basa en tres elements centrals: la importància d’un procés dialogat, la participació de les parts interessades i els acords restauradors centrats en la reparació del dany

causat a la víctima, la reintegració de la persona infractora i la reparació de la comunitat afectada. Per tant, allò que s'ha de restaurar es concretarà a partir de “whatever dimensions of restoration matter to the victims, offenders and communities” (Braithwaite, 2002, p.11). A més, Braithwaite (2002) indica que la JR pot restaurar i/o reparar alguns valors fonamentals: la dignitat humana, la propietat, la llibertat, la compassió o la cura, la pau i el sentiment del deure com a ciutadà.

D'aquesta manera, en el procés de la JR, es canvia d'un enfocament únic a la persona infractora a un que inclou també la víctima i la comunitat com a parts del procés, sent participants d'un diàleg liderat per una persona independent i imparcial (Ashworth, 2002).

Per tant, els objectius principals de la JR consistirien en la restauració de la convivència social, la reparació de vincles humans i socials i la desaprovació del fet delictiu donant un “valor intrínseco de los delincuentes como personas al considerarles sujetos capaces de comunicación y de realizar compromisos reparadores y ser reintegrados en la sociedad” (Tamarit, 2006, p.442).

Per altra banda, Tamarit (2006) elabora uns postulats que representen la JR: 1. El delicte suposa abans un trencament de les relacions humanes que una transgressió de la llei; 2. La comissió del delicte permet observar la situació que va afavorir la realització del delicte i reparar les conseqüències d'aquest; 3. La prioritat és, primerament, l'atenció a la víctima, incloent-hi a les víctimes secundàries, i, en segon lloc, oferir l'oportunitat a la persona infractora de restablir la seva relació amb la comunitat; 4. La solució restauradora ha de seguir els principis de mínima coerció, cooperació i restabliment de les relacions humanes; 5. Procura instaurar una estructura cooperativa que possibiliti l'acceptació de responsabilitats; 6. La participació de les parts interessades és voluntària; 7. L'acord restaurador ha d'incloure pactes raonables i proporcionats que valorin la dignitat humana; 8. Són imprescindibles estructures de seguiment i responsabilització vinculades a la comunitat.

Quant a la relació de la JR amb el sistema de justícia penal, podem distingir tres tipus de models o sistemes de JR (Soletó, 2013): en primer lloc, els sistemes complementaris als tribunals, consisteixen en la vinculació dels programes de JR als Tribunals, esdevenint avantatges processals per la persona acusada, per exemple, una disminució de la qualificació de la pena; en segon lloc, els sistemes alternatius a l'enjudiciament, on s'apliquen únicament processos restauratius; i, finalment, Soletó (2013) estableix un nou model que inclou les iniciatives alienes al procés i a l'execució, són aquells processos restauratius dirigits a la restauració emocional, com serien els processos realitzats posteriorment a la condemna o aquells processos on les parts no volen iniciar un procediment penal.

Per altra banda, dins la JR podem trobar diferents processos restauratius (Dandurand i Griffiths, 2006; Soletó, 2013). En primer lloc, la mediació víctima/infractor suposa l'instrument més utilitzat i consisteix en la reunió entre les dues parts facilitada per un mediador per a escoltar a la víctima, perquè l'infractor prengui responsabilitat de les seves accions i per reparar el dany causat. En segon lloc, la conferència de grup familiar o comunitària (conferencing), és una forma de mediació en què, a més de l'infractor i la víctima, hi participen persones del context familiar, escolar i social. En tercer lloc, els cercles sentenciadors funcionarien com el *conferencing* però s'inclouria la participació del jutge. En quart lloc, els panels restauratius consisteixen en reunions entre la comunitat i l'infractor posteriors a la condemna. Finalment, la mediació comunitària és aquella forma de mediació que es realitza en àmbits com l'escolar o el veïnal no vinculada al sistema judicial penal. De tot l'anterior, es desprèn que la reparació és possible tant abans com després de la sentència condemnatòria (Tamarit, 2006).

Un cop explicada la JR, és necessari descriure les diferències que aquesta presenta amb el sistema judicial penal convencional. Zehr (citada per Giménez i Rodríguez, 2017) considera que ambdós sistemes suposen dues formes diferents d'entendre la justícia: primerament, la JR entén el delictes com un greuge a les persones i les

relacions d'aquestes, mentre que la justícia penal veu el delictes com una lesió de la llei i l'Estat; seguidament, la JR considera que la realització d'un delictes produeix responsabilitats, mentrestant, la justícia penal genera persones culpables; en tercer lloc, la JR inclou a víctimes, a infractors i a la comunitat, en canvi, per a la justícia penal és imprescindible l'Estat per a concloure qui és culpable i quina pena se l'imposa. Finalment, en la JR els elements centrals són les necessitats de les víctimes i la responsabilitat de l'infractor per a reparar el dany, mentre que la justícia penal es basa en el càstig del delinquant.

Finalment, diversos estudis analitzen l'efectivitat de la JR. En primer lloc, cal destacar l'estudi de Braithwaite (2002), qui proposa una revisió de la evidència empírica sobre la JR, mitjançant l'anàlisi de tres eixos fonamentals, que denomina hipòtesis. Segons la hipòtesi 1: "Restorative justice restores and satisfies victims better than existing criminal justice practice", i inclou la idea que la implicació de les víctimes en el procés les permet explicar el seu punt de vista i veuen el resultat d'aquest procés com a just, reduint sentiments negatius com la por o la preocupació. La hipòtesi 2 indica que "Restorative justice restores and satisfies offenders better than existing criminal justice practices": aquesta implica que la resposta dels infractors resulta més positiva quan consideren que el procés ha estat just. Això es deu al fet que se senten més implicats i poden expressar la seva perspectiva. I la hipòtesi 3 declara que "Restorative justice restores and satisfies communities better than existing criminal justice", expressant la idea que la resta de persones que hi participen la veuen més justa, se senten més implicats i poden donar la seva opinió sobre el conflicte. A més, el fet d'incloure la comunitat en el procés pot restaurar vincles socials que poden portar a una reducció de les conductes delictives. Finalment, la revisió de Braithwaite permet confirmar les 3 hipòtesis.

En segon lloc, Dandurand i Griffiths (2006) fan una anàlisi de les diverses avaluacions realitzades dels programes de JR. Concluent que "restorative processes have a greater potential than the standard justice process operating alone

to effectively resolve conflict, secure offender accountability and meet the needs of victims” (p.86). A més, indiquen que: la JR té un efecte positiu en la disminució de la gravetat i la freqüència de la reincidència; les víctimes i els infractors consideren més justos i satisfactoris els processos que el sistema judicial penal convencional; hi ha un increment de l’efectivitat quan les agències i els programes treballen de manera conjunta i col·laborativa; les víctimes senten menys por després de reunir-se amb l’infractor; els processos restauratius donen veu a les víctimes, les ofereixen una reparació i una disculpa per part de l’infractor i coneixen detalls sobre ell, com el perquè va cometre el delictes o per què ella va ser la víctima; i la JR pot augmentar el compromís amb la comunitat i afavoreix la inclusió de la comunitat en la resposta i la resolució de la delinqüència.

En tercer lloc, destaquen dos estudis realitzats per Tamarit (2013; 2017). Per una banda, l’autor analitza diversos estudis avaluatius de programes de JR, com l’estudi d’Umbreit, Vos i Coates, el programa de *conferencing Justice Research Consortium* i un estudi de Sherman i Strang. Generalment, aquests conclouen que els nivells de satisfacció dels participants, tant víctimes com infractors, són molt alts, que els efectes sobre la reincidència són millors i, a més, les víctimes presenten menors sentiments de por i menys desitjos venjatius posteriorment al procés restauratiu. A nivell d’Espanya, l’autor exposa l’avaluació elaborada per Varona (2009) sobre el programa de mediació del País Basc, on la majoria dels participants també es mostren favorables a la mediació penal, recomanant el seu ús i considerant que l’acord assolit va ser just. Per tant, Tamarit creu necessari l’impuls dels programes de JR i imprescindible la millora dels instruments d’avaluació per tal d’aconseguir més informació sobre l’eficàcia i l’impacte d’aquests programes.

Per altra banda, Tamarit (2017) també avalua el programa català de mediació. L’autor conclou que és la percepció de la justícia de la víctima molt important i que aquesta millora donant veu a la víctima i tractant-la amb respecte, disminuint així la victimització secundària. Seguidament, exposa que la mediació té un

impacte positiu en les víctimes pels seus efectes curadors i terapèutics (disminució d'emocions negatives, com la por o l'ansietat, i augment de l'autoestima). Finalment, explica que el fet que l'ofensor assumeixi la seva responsabilitat i entengui l'impacte de les seves conductes també suposa una necessitat de la víctima.

2.2.2 *Punitivisme.*

Diversos autors expliquen que, tot i l'ús del concepte punitivisme, existeix una falta de consens respecte a com definir-ho i mesurar-ho (Aizpurúa, 2015; Hamilton, 2014; Matthews, 2005; Stancu i Varona, 2017; Varona, 2014).

Tanmateix, alguns autors intenten delimitar el significat d'aquest concepte. Hamilton (2014) explica que punitivisme és “(a) term (that) has been used to refer both individual/public attitudes towards punishment and state punitiveness” (p.322). Posteriorment, destaca la conceptualització de Tonry, que descriu el punitivisme com un conjunt de motivacions, actituds, polítiques, pràctiques i creences que impliquen intransigència a la desviació i suposen un major suport a polítiques i càstigs més severes (Hamilton, 2014), sent, segons Hamilton, una aproximació que no es relaciona amb polítiques com la JR.

Per altra banda, segons Matthews (2005), el punitivisme comporta “connotations of excess. That is, the pursuit of punishment over and above that which is necessary or appropriate. (...) It involves the intensification of pain delivery, either by extending the duration or the severity of punishment above the norm” (p.179). A més, destaca la conceptualització de Cohen qui vincula el punitivisme amb “coercion, formalism, moralism and the infliction of pain on individual legal subjects by a third party” (Matthews, 2005, p.178).

Finalment, Trajtenberg (2012) vincula el punitivisme amb el fet d'aplicar sancions severes i duradores, sent la privació de llibertat la sanció per excel·lència, considerant el seu ús com a excessiu.

Aquest excés de punitivisme porta a allò que molts autors anomenen *punitive turn* (Lamas, 2012; Matthews, 2005; Stancu i Varona, 2017), o gir punitiu, que desemboca en un retorn a la finalitat retributiva de la pena, donant poca importància a la relació de proporcionalitat entre la gravetat del delictes i la seva sanció, imposant sancions més severes i utilitzant la presó com a primera ràtio (Lamas, 2012). En el cas d'Espanya, això s'ha pogut observar en l'expansió del dret penal (Fernández-Pacheco, 2013) i les reformes del Codi Penal dels anys 2003, 2007, 2010 i 2015 que mostren un enduriment de les penes (Varona, 2013; Boletín Oficial del Estado, 2015). A més, el gir punitiu afectaria també el sistema judicial, segons Stancu i Varona (2017).

La deriva punitiva estaria vinculada, segons Varona (2011), als mecanismes d'*agenda-setting* i *framing*, que permeten als mitjans de comunicació determinar de quins temes parlarà la ciutadania i en quina mesura ho farà. Donat que la delinqüència suposa un tema sensacionalista, els mitjans hi posen més atenció, oferint informació superficial, magnificant-la. Doncs, “la atención excesiva a un tipo determinado de delincuencia y la narrativa simplista y emotiva que se utiliza (...) y la imagen de una justicia benévola e ineficaz ha conllevado la dispersión de toda una serie de mitos que favorecen una determinada línea político-criminal” (Varona, 2011, p.27).

Per altra banda, Hough, Jacobson i Millie (citats per Stancu i Varona, 2017) defensen que el gir punitiu és degut al fet que els jutges responen de manera més punitiva, això és perquè s'intenta gestionar l'augment de la delinqüència incrementant el punitivisme de totes les fases del procés penal, augmentant la duresa de les penes i el control (Trajtenberg, 2012). Finalment, en parlar de gir punitiu, és important ser conscients del creixent populisme punitiu, és a dir, l'ús del punitivisme per part dels poders polítics per a guanyar electors (Hamilton, 2014; Matthews, 2005; Stancu i Varona, 2017).

Aquest creixent punitivisme i populisme punitiu porta a diversos autors a estudiar les actituds punitives de la ciutadania, destacant sobretot Varona (2008; 2009).

Del context comparat, Varona (2008) explica que es pot observar, en primer lloc, que existeix una problematització de la delinqüència, ja que els ciutadans pensen que està en augment, és violenta i és realitzada per persones reincidents o habituals. En segon lloc, que existeix una visió benèvola del sistema penal perquè els ciutadans pensen que les penes són toves i que no es compleixen totalment o no s'apliquen les que realment s'haurien d'aplicar. Aquesta imatge es construeix per desconeixement i a partir de la imatge que els mitjans de comunicació plasmen de la delinqüència i la justícia penal. Així i tot, quan als ciutadans se'ls proposa aplicar una pena a un cas concret (Varona, 2008), observem el conegut “mite del punitivisme” ciutadà, ja que els ciutadans tendeixen a imposar penes inferiors a la que posarien els jutges en casos similars, donen un clar suport a les penes alternatives a la presó i a l'enfocament rehabilitador de la pena i tenen una visió de la delinqüència basada en factors socials o estructurals.

Per tant, existeix un augment del punitivisme en la política criminal espanyola que es vol vincular a la demanda social, així i tot, les dades no el corroboren i és per això que “es necesario investigar con mucha más profundidad cuáles son las actitudes de la ciudadanía respecto al castigo penal” (Varona, 2009, p.25).

Per altra banda, Varona (2008) desenvolupa certes variables causants del punitivisme: *personals* com el fet de tenir una ideologia de dretes, *cognitives* com creure en la finalitat retributiva o incapacitadora de la pena, que els jutges imposen sancions toves o que per solucionar la sobrepoblació penitenciària s'han de construir més presons, i *emocionals* com creure que el delicte és una decisió racional i personal i no confiar amb la rehabilitació (Sööt, 2013).

Finalment, pel que fa a la relació entre el punitivisme i la JR, McAlinden (2011) diu que existeix una clara dificultat per a introduir la JR perquè vivim en una era de sancions basades en el càstig. Per tant, si volem incorporar la JR, és necessari un canvi en el sistema penal, passant d'un enfocament en el delicte a una preocupació per la resolució del conflicte (Castaño, 2014). A més, com s'ha exposat anteriorment, la JR suposa un sistema més just, més respectuós amb els

drets fonamentals i més efectiu, que millora la reintegració i la rehabilitació de l'infractor i es preocupa per la restauració de la víctima (McAlinden, 2011), i el fet que hi participi la comunitat implica una major satisfacció amb el sistema judicial (Castaño, 2014).

Per tant, com diu McAlinden (2011): "If restorative justice remains stuck on the margins of criminal justice its potential benefits and evidence-based effects in restoring harm caused by offending behavior, in the widest possible sense, will continue to be ignored" (p.399).

3. Objectius específics.

L'objectiu específic principal d'aquest estudi és conèixer, observar i avaluar si a major nivell de punitivisme correspon una menor propensió cap a la justícia restaurativa.

Per això, ens hem proposat les següents preguntes d'investigació: 1) Les persones que mostren actituds punitives, consideren la JR com una opció viable per a abordar un fet delictiu?; 2) Davant casos concrets, conserven les persones les seves actituds punitives o s'inclinen per respostes que integren altres finalitats, més enllà del càstig?

4. Metodologia.

Per tal de respondre a les nostres preguntes d'investigació, s'ha realitzat un estudi qualitatiu en dues fases. En la primera, s'ha construït un índex de punitivisme¹ (a partir d'ara IP) en base a les indicacions de la literatura sobre el tema. Seguidament, s'han formulat una sèrie de preguntes per a mesurar l'IP de cada un dels entrevistats. En la segona part, s'han realitzat entrevistes amb el mètode dels "casos-escenari" i, per a cada entrevistat, s'ha comparat la seva IP amb les respostes als casos.

¹ Annex 1

La congruència de l'IP amb les respostes als casos hauria de donar unes primeres indicacions per a respondre a les preguntes de recerca. Així, s'esperaria trobar respostes més punitivistes en qui té un IP alt i, al contrari, respostes menys punitivistes haurien de correspondre amb un IP més baix.

4.1 La construcció de l'índex de punitivisme.

L'anàlisi de la literatura especialitzada ha permès identificar 11 variables vinculades al punitivisme: 1. Creure que la delinqüència es troba en augment; 2. Creure que la delinqüència és violenta; 3. Creure que la delinqüència és realitzada per persones professionals, és a dir, per reincidents; 4. Creure que el sistema judicial penal és benèvol; 5. Creure en l'enduriment de les penes; 6. Creure que la finalitat de la pena és retributiva i incapacitadora; 7. No creure en la possibilitat de canvi de les persones i no confiar amb la rehabilitació; 8. Creure que el delictes és una elecció racional i personal, és a dir, atribuir la delinqüència a la disposició interna de l'infractor; 9. Creure que quan el delictes té un grau d'intencionalitat major, la pena hauria de ser major; 10. Creure que per a solucionar la sobrepoblació penitenciària s'han de construir més presons; 11. Estar a favor de penes com la presó permanent revisable o la pena de mort.

Quant a les variables 1, 2 i 3, Varona (2008) exposa que el fet de creure que la delinqüència es troba en augment, és violenta i és realitzada per persones professionals, associant aquesta professionalitat amb la reincidència, indica la presència d'una actitud punitivista.

Respecte a la quarta variable, diversos autors (Varona, 2008; Aizpurúa, 2015; Simpson, Guthrie, Lovell, Doyle i Butler, 2015) associen al punitivisme el fet de creure que el sistema judicial penal és benèvol. Quant a la cinquena variable, Varona (2008) i Aizpurúa (2015) indiquen que creure que les penes han de ser més dures suposa un altre indicador de punitivisme. Respecte a la sisena variable, Varona (2008) i Maruna i King (2013) determinen que creure que el fi de la pena és la retribució i la incapacitació s'associa al fet de ser punitiu.

Quant a la setena variable, Maruna i King (2013) i Sööt (2013) expliquen que no creure en la possibilitat de canvi de les persones, fet que anomenen *redeemability*, i no confiar amb la rehabilitació suposa un altre indicador de punitivisme. Respecte a la vuitena variable, Varona (2008) i Maruna i King (2013) exposen que creure que el delicte suposa una elecció totalment racional i personal i que, per tant, la delinqüència s'atribueix a la disposició interna de la persona infractora, s'associa a una actitud punitiva. En referència a la novena variable, diversos autors (Gromet i Darley, 2006; Okimoto, Wenzel i Feather, 2009; Aulkemeyer, 2019) exposen que el fet de creure que una pena hauria de ser major quan el delicte té un grau d'intencionalitat major suposa un altre indicador de punitivisme.

Respecte a la desena variable, Varona (2008) explica que creure que per a solucionar la sobrepoblació penitenciària és necessari construir més presons suposa un altre indicador de punitivisme. Finalment, respecte a l'onzena variable, Aizpurúa (2015) i Cano i Calvo (2019) exposen que estar a favor de penes com la presó permanent revisable o la pena de mort suposa un altre indicador de punitivisme.

A partir de les variables descrites, s'ha configurat un qüestionari per a mesurar l'IP de cada entrevistat (preguntes a l'Annex 1).

4.2 Els casos-escenari.

En la segona part de la investigació, s'ha utilitzat la tècnica "casos-escenari", també utilitzada per autors com Gromet i Darley (2006) i Varona (2008). Específicament, s'han presentat als entrevistats 5 casos concrets², que havien de resoldre atribuint a cada un la pena/mesura, en la seva opinió, més oportuna, escollint entre la pena de presó, una pena alternativa a la presó o un procés de JR, i argumentant la seva elecció.

Els casos s'han configurat de manera que existís certa varietat en quant a la tipologia delictiva i a les circumstàncies que modifiquen la responsabilitat penal

² Annex 2

de l'autor: 1) un atracament a un banc amb ús d'arma de foc per part d'una persona amb un problema de drogodependència que ha recaigut i amb antecedents penals; 2) una agressió entre dos menors; 3) un cas de frau fiscal; 4) un cas de conducció sota els efectes de l'alcohol que provoca un accident amb lesions lleus; i 5) un cas d'agressió sexual.

Tots dos instruments, l'IP i els casos-escenari, han estat proposats a una petita mostra d'entrevistats per escrit³, com es veurà a continuació.

4.3 La mostra.

S'ha identificat una mostra de 16 persones⁴ intentant reflectir, en la mesura del possible, la composició de la població de Catalunya en relació amb el gènere, l'edat i la nacionalitat d'aquesta. Per a aquesta raó, s'ha fet una extrapolació de les característiques de la població trobades a l'Institut d'Estadística de Catalunya (2019). Per a preservar la privacitat de les persones entrevistades, s'han pseudoanonimitzat les seves dades, segons les indicacions de la Comissió Europea quant a l'ètica de la recerca (European Commission, 2013). Per tant, la mostra inclou una proporció de 8 dones i 8 homes; 14 espanyols i 2 estrangers; 4 persones menors de 25 anys, 4 persones entre 25-44 anys, 5 persones entre 45-64 anys i 3 persones majors de 65 anys.

4.4 La realització de les entrevistes.

En un primer moment, es va preveure dur a terme les entrevistes cara a cara per a obtenir una resposta més acurada i extensa. Tanmateix, finalment ha estat impossible realitzar-les cara a cara a causa de la situació amb la COVID-19. Per això, s'ha de tenir en compte que els resultats poden estar viciats pel fet de renunciar al contacte directe amb els entrevistats. Tot i això, en un primer moment, es volia oferir una segona opció, fent les entrevistes a través de videotrucada. Aquesta opció, però, ha estat també impossible a causa d'un problema tècnic que m'ha deixat sense connexió a internet durant tot l'estat

³ Annex 3

⁴ Annex 4

d'alarma. És per això que, finalment, les entrevistes s'han enviat per email. Per últim, malgrat no estar-hi present, he observat que hi havia certa dificultat d'entendre dues de les preguntes del qüestionari de l'entrevista, fet que es va mitigar tot posant-se amb contacte per telèfon amb les persones entrevistades per aclarir els resultats d'aquestes preguntes.

5. Resultats.

A continuació es presentaran els resultats de l'estudi realitzat, tenint en compte que, degut a les dificultats descrites en la metodologia, només podem interpretar-los com al resultat d'un estudi preliminar destinat a testar la metodologia descrita.

Per tal d'analitzar en profunditat les entrevistes realitzades, ha estat necessari observar, en primer lloc, la part en relació a l'IP. Per a això, s'han determinat quantes variables associades al punitivisme apareixien en cada entrevista i s'ha mesurat el seu grau d'intensitat, atribuint Absent, si la variable no apareixia, Present Baix, si la variable apareixia però en baixa intensitat, i Present Alt, si la variable apareixia en alta intensitat. Els resultats d'aquest primer anàlisi s'han descrit a la Taula 1. Conseqüentment, hem atribuït als entrevistats les següents etiquetes: molt punitiu, bastant punitiu, mitjanament punitiu, poc punitiu i gens punitiu. Sobre aquesta base, es realitzarà l'anàlisi dels casos.

Per a dividir els diversos entrevistats en les categories presentades anteriorment, els criteris seguits han estat el total de variables associades al punitivisme presents en l'entrevistat, entenent que a més variables, més punitius són, i s'ha tingut en compte, a més, la intensitat baixa o alta d'aquestes variables, per tant, si hi havia relativament poques variables presents però totes elles eren d'una alta intensitat, el punitivisme s'ha considerat major que en el cas que fossin de baixa intensitat.

	Descripció de l'índex del punitivisme			
Entrevistats	Present Alt	Present Baix	Absent	Total Present
Adam, H, Esp, 49	3	3	5	6
Azazel, H, Esp, 67	1	3	7	4
Bobby, H, Esp, 41	2	6	3	8
Castiel, H, NoEsp, 21	2	3	6	5
Chuck, H, Esp, 70	5	4	2	9
Crowley, H, Esp, 27	1	5	5	6
Dean, D, Esp, 19	0	2	9	2
Garth, H, Esp, 48	0	2	9	2
Jo, D, Esp, 21	3	5	3	8
Jody, D, Esp, 78	1	4	6	5
John, H, Esp, 44	3	1	7	4
Lilith, D, Esp, 55	5	1	5	6
Mary, D, Esp, 54	3	2	6	5
Rowena, D, Esp, 62	2	3	6	5
Ruby, D, Esp, 44	3	3	5	6
Sam, D, NoEsp, 19	3	3	5	6

Taula 1: Descripció de l'índex del punitivisme en la mostra.

5.1 Categoria “molt punitiu”.

En Chuck resulta ser l'entrevistat que obté el grau més alt de punitivisme (9 d'11). Quant als casos, planteja la pena de presó en tres dels casos i, en els restants, escull un procés de JR i una pena alternativa. Aquests resultats semblarien contraposar-se amb l'alt IP obtingut i, per tant, és important analitzar a què es deu l'ús de la pena alternativa i de JR. A més, en un dels casos on planteja la presó (Cas 1), exposa que la raó per fer-ho és el fenomen de reincidència de la persona infractora, tant pel que fa a la delinqüència com a la drogodependència que pateix,

fet que ens porta a pensar que la reincidència en aquest entrevistat és un factor clau per l'aplicació d'una pena de presó, per tant, ens podriem plantejar si en Chuck aplicaria la JR si no fos reincident, així i tot no ho ha especificat.

En referència al seu escàs ús de mesures rehabilitadores (Cas 2 i 4), això es podria explicar gràcies a l'absència de les variables vinculades amb el punitivisme que es veuen relacionades amb la finalitat retributiva i incapacitadora de la pena i en el fet de no creure en la possibilitat de canvi de les persones, ja que l'entrevistat es mostra a favor de la rehabilitació.

5.2 Categoria “bastant punitiu”.

Respecte a aquesta categoria, trobem tres dels entrevistats: en Bobby, la Jo i la Lilith. En el cas d'en Bobby, veiem que en tres dels casos escull una pena de presó, tot i que en cap cas ho fa com a única pena, és a dir, combina la presó amb un procés de JR per a reparar els danys causats o amb algun tipus de tractament, i, quant als casos restants, utilitza la JR i la pena alternativa. Per tant, tot i l'alta puntuació en l'IP, veiem que en el moment d'aplicar una pena aquest punitivisme no és tan marcat i preval la rehabilitació per sobre del càstig. Aquest fet es torna a repetir en el cas de la Jo, qui aplica la pena de presó en tres dels cinc casos, combinant-la en dos d'aquests amb un tractament de caràcter rehabilitador, i utilitza en els casos restants la JR i la pena alternativa. Això es podria explicar, novament, amb el fet que, tant en Bobby com la Jo, creuen en la rehabilitació i pensen que s'hauria d'optar per la rehabilitació dels infractors.

Per últim, quant a la Lilith, tot i presentar un 6 d'11 en l'IP, s'ha considerat com a “bastant punitiu” a causa de la gran presència de factors relacionats amb el punitivisme de manera alta (5 dels 6 eren Present Alt). Tot i això, podem observar que en cap cas la Lilith utilitza la pena de presó i que posa en quatre dels cinc casos una pena alternativa i, en el restant, un procés de JR. D'aquesta manera, aquests resultats semblarien contraposar-se amb l'IP obtingut per l'entrevistada. Això es podria explicar gràcies a l'absència en l'entrevistada d'aquelles variables relacionades amb el punitivisme que fan referència a la finalitat retributiva i

incapacitadora de la pena i en el fet de no creure en la possibilitat de canvi de les persones, ja que es mostra a favor de la rehabilitació.

Finalment, es considera important remarcar que la Lilith especifica que, en el cas d'agressió sexual (Cas 5), si la persona fos reincident en aquesta tipologia delictiva, hagués optat per una pena de presó. Per tant, novament apareix el fenomen de la reincidència com a variable a tenir en compte a l'hora d'imposar una pena de presó.

5.3 Categoria “mitjanament punitiu”.

Respecte a aquesta categoria, trobem quatre dels entrevistats: l'Adam, la Mary, la Ruby i la Sam. En el cas de l'Adam, veiem que en quatre dels casos aplica una pena de presó, tot i que només en un d'aquests demana presó com a pena única i combina els altres casos amb algun tipus de tractament psicològic o seguiment individualitzat o amb un procés de JR i, pel que fa al cas restant, escull la JR. Aquest fet es dona també en el cas de la Sam, que aplica la presó en quatre dels casos, especificant en tres d'aquests que s'hauria d'aplicar algun tipus de tractament rehabilitador o un procés de JR i, en el restant, utilitza una pena alternativa. Per tant, tot i el gran ús de la presó per part d'aquests entrevistats, observem que preval la funció rehabilitadora en les seves penes.

Pel que fa a la Mary i a la Ruby, els seus casos s'oposen amb el fet de ser “mitjanament punitives”, en tant que la pena més utilitzada per ambdues és la pena alternativa. En el cas de la Mary, l'aplica en tres dels casos, i en els dos casos restants utilitza la JR en un d'ells i la pena de presó en l'altre, especificant en aquest últim cas (Cas 5) que la presó ha de veure's combinada amb mesures rehabilitadores, exposant que: *“La presó no és rehabilitadora per això crec que hauria de fer algun programa de rehabilitació d'agressions sexuals”*. I, respecte a la Ruby, aquesta aplica la pena alternativa en quatre ocasions i, al cas restant, posa una pena de presó. Així i tot, aquesta entrevistada, en dos dels casos en què aplica una pena alternativa explícita que, respecte al cas de seguretat vial (Cas 4), posaria una pena més dura, tot i no especificar quina, si les conseqüències de l'accident

haguessin estat més greus i, respecte al cas d'agressió sexual (Cas 5), especifica que si la persona fos reincident en aquesta tipologia delictiva, posaria una pena de presó.

5.4 Categoria “poc punitiu”.

Respecte als “poc punitius”, en aquesta categoria trobem al nombre més gran d'entrevistats: l'Azazel, el Castiel, el Crowley, la Jody, el John i la Rowena. En el cas de l'Azazel, se'ns dificulta l'anàlisi complet de la seva entrevista, ja que en dos casos no posa una pena, en el Cas 3 perquè no ho considera necessari i en Cas 5 perquè *“Considero que no tengo el conocimiento necesario para determinar la gravedad del abuso y no veo adecuado poner la pena”*. Així i tot, pel que fa als altres casos, aplica una pena de presó combinada amb un programa de desintoxicació, un procés de JR i una pena alternativa, aquesta última la justifica explicant que: *“Estas conductas se tienen que penalizar para que obren como castigo ejemplarizante”*, fet que sorprèn a causa del seu grau baix de punitivisme. Seguidament, en el cas del Castiel, observem que en dos casos aplica la pena de presó i, en un d'aquests, el cas d'agressió sexual (Cas 5), especifica que: *“Ha menospreciado su libertad, así que debería ir a prisión aunque no lo considero lo adecuado pero no creo que haya una pena alternativa para esto y un encaramiento podría ser peor para la víctima. Así que por descarte eligo la prisión, pero debería tomar alguna clase de concienciación sexual para no volverlo a hacer cuando salga de la prisión”*, així que prioritza el fet que hi hagi una rehabilitació a l'ús o no de presó. I, en els altres casos, utilitza dos cops la pena alternativa i en un la JR.

En el cas del Crowley, veiem que en dos casos posa una pena de presó, en un dels quals la combina amb un tractament de rehabilitació per a drogodependents, i, respecte als altres, utilitza la JR, una pena alternativa i una combinació entre JR i pena alternativa. En el cas de la Jody, observem que aplica en tres dels cinc casos la JR, sent la persona de la mostra que més ha utilitzat aquesta mesura com a sanció única, i, en els dos casos restants utilitza únicament la pena de presó. En el

cas del John, veiem que utilitza la JR en tres dels cinc casos, dos dels quals la combina amb una pena alternativa, i, en els dos casos restants, aplica una pena única de presó i una pena alternativa. Tot i això, en el cas d'agressió sexual (Cas 5), que ha penat amb un procés de JR combinat amb una pena alternativa, especifica que si la persona fos reincident en aquesta tipologia delictiva, hagués optat per una pena de presó. Per últim, en el cas de la Rowena, observem que aplica una pena alternativa en dos casos, la JR en un i, en els dos restants, posa una pena de presó.

Per tant, en relació amb els pocs punitius, podem observar com preval, com hem vist anteriorment, la rehabilitació de l'infractor quan s'utilitza la pena de presó, tot i que aquest fet no s'observa en el cas de la Jody i la Rowena. A més, podem veure que, generalment, s'opta en gran mesura per les penes alternatives o la JR.

5.5 Categoria “gens punitiu”.

Finalment, quant als “gens punitius”, la Dean i en Garth resulten els entrevistats que obtenen el grau més baix de punitivisme (2 d'11). En el cas de la Dean, en cap cas aplica una pena de presó i utilitza de manera equivalent la JR i la pena alternativa, en tant que aplica dos cops cada una i en el cas restant fa una combinació d'ambdues. A més, cal destacar que es mostra en tot moment en contra de l'ús de la presó com a pena, presentant frases com: *“La presó no li trobo sentit perquè no serviria de res, estaria allà un temps i sortiria i ja està, és com quan de petita et deien mira a la paret, no serveix de res”* o *“Creuria en les presons si fossin un lloc on realment es rehabilita a la gent i no un càstig, crec que és educar amb por, no arriben realment a entendre el que han fet”*. I, en el cas del Garth, la pena més utilitzada és l'alternativa, que aplica en tres casos, i, en els dos restants, aplica la JR i una pena de presó combinada amb un procés de JR.

6. **Conclusions.**

L'objectiu del present estudi ha estat observar l'articulació entre punitivisme i justícia restaurativa en una petita mostra de la població catalana. A causa de les

limitacions metodològiques exposades anteriorment però, és necessari ser previnguts a l'hora d'extreure conclusions. Tanmateix, els resultats de l'estudi ens permeten proposar una sèrie d'observacions preliminars.

Quant a la primera pregunta d'investigació (*Les persones que mostren actituds punitives, consideren la JR com una opció viable per a abordar un fet delictiu?*), hem pogut observar prèviament que els entrevistats tenien un coneixement de la justícia restaurativa molt superficial i limitat a la mediació (comunitària o penal). Així i tot, un cop comprès de què es tracta, la majoria ha mostrat l'actitud que ens esperàvem. És a dir: els que han obtingut un IP baix o nul, s'han mostrat favorables a la JR. Si haguéssim tingut la possibilitat d'aprofundir en les entrevistes però, haguéssim pogut explorar millor l'actitud dels que han obtingut un IP mitjà o fins i tot alt.

Quant a la segona pregunta d'investigació (*Davant casos concrets, conserven les persones les seves actituds punitives o s'inclinen per respostes que integren altres finalitats, més enllà del càstig?*), hem observat que les persones amb un IP més alt, en comptes d'inclinar-se per penes altes o mesures inoqüitzadores, han optat generalment per mesures amb contingut rehabilitador. És un aspecte que no ha pogut explorar-se a fons, per les dificultats esmentades, però que mereix certament futures investigacions. En tot cas, hem observat una tendència a escollir penes alternatives o la JR per complementar la pena de presó, potser per desconeixement dels programes de tractament penitenciari o per desconfiança en el potencial rehabilitador de la presó.

Seguidament, observem que la reincidència resulta un factor important a l'hora d'aplicar una pena de presó: en aquests casos, els entrevistats han aplicat en major mesura una pena de presó. Novament, es tracta d'un aspecte a aprofundir, ja que la tipologia delictiva també podria tenir algun tipus d'influència en la decisió final de la pena/mesura (la rellevància de la reincidència s'ha manifestat sobretot en el cas d'agressió sexual).

Finalment, considerem que la metodologia utilitzada, en condicions “ordinàries” i amb algunes adaptacions, és adequada per a explorar les actituds del públic cap a la pena i la JR. Una estratègia qualitativa permet conèixer el punt de vista de les persones entrevistades detalladament i en profunditat i, per tant, és especialment apta per a estudis com el nostre. Ara bé, seria necessari realitzar entrevistes presencials, testar novament l’índex i agregar noves variables, ampliar la mostra i seleccionar nous casos que permetin investigar específicament els factors de la reincidència, de la tipologia delictiva i de la presència de l’ideal rehabilitador.

7. Bibliografia.

Aizpurúa, E. (2015). Delimitando el punitivismo. Las actitudes de los españoles hacia el castigo de los infractores juveniles y adultos. *REIC: Revista Española de Investigación Criminológica*, (13), 1-30. Recuperat de <https://n9.cl/nt2so>

Ashworth, A. (2002). Responsibilities, rights and restorative justice. *British Journal of Criminology*, 42(3), 578-595.

Aulkemeyer, M. (2019). *Predicting and Improving the Public's Attitudes and Beliefs About Victim-Offender Mediation in Response to a Serious Crime* (Tesi). Recuperat de <https://n9.cl/58gh>

Boletín Oficial del Estado. (2015). *Ley Orgánica 1/2015, de 30 de marzo, por la que se modifica la Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal*. Recuperat de <https://n9.cl/sz4jc>

Braithwaite, J. (2002). *Restorative Justice and Responsive Regulation*. New York: Oxford University Press. Recuperat de <https://n9.cl/5nhcg>

Cano, M. Á. i Calvo, M. Á. (2019). Percepción de la delincuencia, miedo al delito y actitudes punitivas en España: Resultados de una encuesta realizada a estudiantes del Grado en Derecho entre los años 2015 y 2018. *InDret: Revista para el Análisis del Derecho*, (4), 1-43. Recuperat de <https://n9.cl/9owx>

Castaño, P. (2014). ¿Otra política penal es posible? Un estudio sobre la viabilidad de una política criminal alternativa al populismo punitivo. *Estudios penales y criminológicos*, 34, 561-638. Recuperat de <https://n9.cl/ti6h>

Dandurand, Y. i Griffiths, C. T. (2006). *Handbook on restorative justice programmes*. New York: United Nations Publications. Recuperat de <https://n9.cl/huw6>

Departament de Justícia. (2019). *Tema 39. Programa de justícia restaurativa. Principis d'intervenció i programes d'intervenció: Programa de mediació als*

centres penitenciaris, Programa de mediació en els òrgans judicials. Recuperat de <https://n9.cl/a0oue>

European Commission. (2013). *Ethics for researchers*. Recuperat de <https://n9.cl/63s6>

Fernández-Pacheco, C. (2013). Sobre los peligros del punitivismo. El fenómeno de la encarcelación masiva en Estados Unidos. *InDret: Revista para el Análisis del Derecho*, (3), 1-23. Recuperat de <https://n9.cl/cuf0>

Fernández, E. i Tarancón, P. (2010). Populismo punitivo y delincuencia juvenil: Mito o realidad. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*, (12-08), 1-25. Recuperat de <https://n9.cl/o5rz3>

Garcia-Cervigon, J. (2010). Experiencias de mediación penal de adultos en España. *Rivista di Criminologia, Vittimologia e Sicurezza*, 4(3), 143-161. Recuperat de <https://n9.cl/eg91t>

Giménez, E. i Rodríguez, A. C. (2017). Un nou model de justícia que repari el dany causat. *Educació social: Revista d'intervenció socioeducativa*, (67), 11-30. Recuperat de <https://n9.cl/4neb>

Gómez-Fraguela, J. A, Sobral, J., Luengo, M. A., Romero, E. i Villar, P. (2009). El mito del inmigrante delincuente. *Boletín Criminológico*, 15(112), 1-4. Recuperat de <https://n9.cl/q19d>

Gromet, D. M. i Darley, J. M. (2006). Restoration and Retribution: How Including Retributive Components Affects the Acceptability of Restorative Justice Procedures. *Social Justice Research*, 19(4), 395-432.

Hamilton, C. (2014). Reconceptualizing Penalty: Towards a Multidimensional Measure of Punitiveness. *British Journal of Criminology*, 54(2), 321-343. Recuperat de <https://n9.cl/2asx>

Institut d'Estadística de Catalunya. (2019). *Xifres de població*. Recuperat de <https://n9.cl/2a2c>

Lamas, A. (2012). “Nueva penología”, punitive turn y Derecho Penal: quo vadimus? Por los caminos de la incertidumbre (pos)moderna. *InDret: Revista para el Análisi del Derecho*, (2), 1-62. Recuperat de <https://n9.cl/cl0o>

López, A. (2018). *Salud mental e información de sucesos en prensa. Análisis de la relación estigmatizante entre enfermedad mental y violencia en los medios de comunicación* (Treball Final de Màster). Recuperat de <https://n9.cl/wclc>

Martínez, M. C. (2015). La justicia restaurativa y un modelo integrador de justicia penal. *Revista de Derecho UNED*, (16), 1237-1263. Recuperat de <https://n9.cl/anw4>

Martínez, T. (2011). Mediación penal y su implantación en España: Ámbito de la responsabilidad del menor. Estudio comparativo con Reino Unido. *Riedpa: Revista Internacional de Estudios de Derecho Procesal y Arbitraje*, (1), 1-44. Recuperat de <https://n9.cl/ezrl0>

Maruna, S. i King, A. (2013). Public opinion and community penalties. Dins A. Bottoms, S. Rex i G. Robinson (eds.), *Alternatives to prison: Options for an insecure society* (pp. 83-112). Portland: Willan. Recuperat de <https://n9.cl/lldh>

Matthews, R. (2005). The myth of punitiveness. *Theoretical criminology*, 9(2), 175-201. Recuperat de <https://n9.cl/jv9b>

McAlinden, A. (2011). 'Transforming justice': challenges for restorative justice in an era of punishment-based corrections. *Contemporary Justice Review*, 14(4), 383-406.

Mollar, M. P. (2015). *La mediación penal*. Recuperat de <https://n9.cl/ozyfe>

Montero, E. i Ravagnani, L. (2016). La población penitenciaria en España e Italia: estudio comparativo de la situación de la población carcelaria extranjera en ambos

países. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*, (18-09), 1-32. Recuperat de <https://n9.cl/pf2l>

Okimoto, T. G., Wenzel, M. i Feather, N. T. (2009). Beyond retribution: Conceptualizing restorative justice and exploring its determinants. *Social Justice Research*, 22(1), 156-180. Recuperat de <https://n9.cl/da8b>

Pozueco, J. M., Moreno, J. M., García, M. E. i Blázquez, M. (2015). Psicopatología, crimen violento, cine y realidad: desmontando mitos sobre psicópatas y psicóticos. *Criminalidad*, 57(2), 235-251. Recuperat de <https://n9.cl/mybr>

Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario. (2015). *Estudio de la realidad penal y penitenciaria: una visión desde las entidades sociales*. Recuperat de <https://n9.cl/l3t3>

Rodríguez, C. (2018). Un análisis de las estrategias contra la sobrepoblación penitenciaria en España a la luz de los estándares europeos. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*, (20-05), 1-68. Recuperat de <https://n9.cl/7clj>

Simpson, P. L., Guthrie, J., Lovell, M., Doyle, M. i Butler, T. (2015). Assessing the public's views on prison and prison alternatives: Findings from public deliberation research in three Australian cities. *Journal of Public Deliberation*, 11(2), 1-24. Recuperat de <https://n9.cl/gyshm>

Soletto, H. (2013). Aportaciones internacionales al desarrollo de la Justicia Restaurativa en España. Dins I. J. Subijana, R. Mate, G. Varona, H. Soletto, J. Hernández, J. A. Díaz, J. I. Echano, C. de Vicente, Á. L. Ortiz, F. Álvarez, A. J. Olalde i J. M. Tamarit, *Justicia restaurativa, una justicia para el siglo XXI: potencialidades y retos* (pp. 79-106). Bilbao: Publicaciones de la Universidad de Deusto. Recuperat de <https://n9.cl/n7ls>

Sööt, M. L. (2013). Trust and punitive attitudes. *Crime, Law and Social Change*, 59(5), 537-554.

Stancu, O. i Varona, D. (2017). ¿Punitivismo también judicial? Un estudio a partir de las condenas penales por homicidio en España (2000-2013). *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*, (19-12), 1-33. Recuperat de <https://n9.cl/8oqq>

Tamarit, J. M. (2006). La justicia reparadora: ¿una justicia para la víctima?. Dins E. Echeburúa, E. Baca i J. M. Tamarit (coords.), *Manual de victimología* (pp. 439-462). València: Tirant lo Blanch.

Tamarit, J. M. (2013). El necesario impulso de la justicia restaurativa tras la directiva europea de 2012. *AIS: Ars Iuris Salmanticensis*, 1(1), 139-160. Recuperat de <https://n9.cl/6azu>

Tamarit, J. M. (2017). Restorative Justice, Procedural Justice and Care. Dins B. Pali i I. Aertsen (eds.), *Critical Restorative Justice* (pp. 111-123). Oxford and Portland: Hart Publishing.

Trautenberg, N. (2012). Sistemas de justicia penal: Explicaciones de la punitividad. *Revista de Ciencias Sociales*, 25(31), 59-78. Recuperat de <https://n9.cl/ktsv>

Varona, D. (2008). Ciudadanos y actitudes punitivas: un estudio piloto de población universitaria española. *REIC: Revista Española de Investigación Criminológica*, 1(6), 1-38. Recuperat de <https://n9.cl/25o1>

Varona, D. (2009). ¿Somos los españoles punitivos? Actitudes punitivas y reforma penal en España. *InDret: Revista para el Análisis del Derecho*, (1), 1-31. Recuperat de <https://n9.cl/s479>

Varona, D. (2011). Medios de comunicación y punitivismo. *InDret: Revista para el Análisis del Derecho*, 1, 1-34. Recuperat de <https://n9.cl/r7ec>

Varona, D. (2013). Funcionamiento y evolución del sistema punitivo español. *Universitat Oberta de Catalunya*. Recuperat de <https://n9.cl/nmhg>

Varona, G. (2009). *Justicia restaurativa a través de los servicios de mediación penal en Euskadi. Evaluación externa de su actividad (Octubre 2008-Septiembre 2009)*. Recuperat de <https://n9.cl/x1mu>

Varona, G. (2014). Who sets the limits in restorative justice and why? Comparative implications learnt from restorative encounters with terrorism victims in the Basque Country. *Oñati Socio-Legal Series*, 4(3), 550-572. Recuperat de <https://n9.cl/eqmeu>

8. Annexos.

Annex 1: Índex de puntivisme.

- Creure que la delinqüència es troba en augment (Varona, 2008).
 - Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - Ha augmentat.
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Creure que la delinqüència és violenta (Varona, 2008).
 - Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció)
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Creure que la delinqüència és realitzada per persones professionals, és a dir, per reincidents (Varona, 2008).
 - Quines són les persones que cometen delictes? (Fernández i Tarancón, 2010; Gómez-Fraguela, Sobral, Luengo, Romero i Villar, 2009; López, 2018; Pozueco, Moreno, García i Blázquez, 2015)
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment per la raó que sigui i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.

- Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- Creure que el sistema judicial penal és benèvol (Varona, 2008; Aizpurúa, 2015; Simpson, Guthrie, Lovell, Doyle i Butler, 2015).
 - De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves:
 - Justes:
 - Dures:
- Creure en l'enduriment de les penes (Varona, 2008; Aizpurúa, 2015).
 - De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- Creença que la finalitat de la pena és retributiva i incapacitadora (Varona, 2008; Maruna i King, 2013).
 - Quina funció creus que té imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
 - Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?
- No creure en la possibilitat de canvi de les persones (*redeemability*) i no confiar amb la rehabilitació (Maruna i King, 2013; Sööt, 2013).
 - Escull un d'aquests enunciats:

- Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.
- Creure que el delicte és una elecció racional i personal, és a dir, atribuir la delinqüència a la disposició interna de l'infractor (Varona, 2008; Maruna i King, 2013).
 - Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.
 - Una enfermetat mental o addicció.
- Creure que quan el delicte té un grau d'intencionalitat major, la pena hauria de ser major (Gromet i Darley, 2006; Okimoto, Wenzel i Feather, 2009; Aulkemeyer, 2019).
 - En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.
 - En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.
 - En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.
- Creure que per a solucionar la sobrepoblació penitenciària s'han de construir més presons (Varona, 2008).
 - Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació

penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació presons existent al país?

- S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.
- S'hauria de construir més presons.
- S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Estar a favor de penes com la presó permanent revisable o la pena de mort (Aizpurúa, 2015; Cano i Calvo, 2019).
 - Davant un delictes que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - Quina?

Annex 2: Casos escenari.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenant una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Annex 3: Entrevista.

Nom:

Gènere:

Edat:

Nacionalitat:

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - Ha augmentat.
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius en referència a com consideres que són les penes que posen els jutges, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves:
 - Justes:
 - Dures:
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.

- Per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- En la teva opinió, quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?
- Escull un d'aquests enunciat:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.
- En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?

- S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.
- S'hauria de construir més presons.
- S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delictes que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delictes, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delictes. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hagi seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reavivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li

tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Annex 4: Entrevistes.

Entrevista 1: Adam.

Nom: **Adam**

Gènere: **Masculí**

Edat: **49**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - **Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).**
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?

- Majoritàriament persones que es dediquen al delictes com a professió i, per tant, viuen d'això.
- Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
- Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
- Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **5**
 - Justes: **2**
 - Dures: **2**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o canviar a la persona.**
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - **Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.**
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Rehabilitar individualitzadament i amb seguiment.
- Escull un d'aquests enunciat:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.

- **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **1-2**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.

S'hauria de crear un altre espai de veritable reinserció (he afegit aquesta resposta ja que les altres no abarquen la meva opinió)

- Davant un delicte que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir? **Em faltaria un exemple.**
 - **Presó de per vida.**
 - **Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.**
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.

- En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delicte, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hakis seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenint una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat.

Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena de presó. El fet és greu i és reincident, es mostra penedit però és conscient i ha recaigut amb actes greus. Presó i reinserció.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Justícia restaurativa. És menor e immadur. L'enfrontaria al problema per què s'adonés bé del que ha fet i ajustaria a tots els encausats per què reconduïssin la situació. És un fet que s'hauria de parlar i treballar.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons

dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Inicialment justícia restaurativa. Perquè s'intentés veure com es pot recuperar els diners i reconduir la situació. Ha enganyat al banc però aquest sembla que no ha fet res per assegurar-se de la situació. Segona opció podria ser presó de curta durada.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

De les tres opcions que dones, indubtablement la pena alternativa. Però considero el cas greu i molt comú. Faria un inici de pena més dura de presó que depenent de la gravetat dels fets estiguessin entre tres dies i un mes a la presó; o alguna cosa semblant perquè ho tinguessin en compte abans de reincidir, i fer a més un seguiment individualitzat molt acurat perquè no ho tornés a fer.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan

donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Per mi indubtablement ella li ha dit que pari i ell no ho ha fet. Presó i tractament psicològic. Crec que a més tindria d'haver algu de justícia restaurativa, si la noia ho necessités, per ajudar-la a ella a enfrontar-se als fets.

Entrevista 2: Azazel.

Nombre: **Azazel**

Género: **Masculino**

Edad: **66**

Nacionalidad: **Española**

CUESTIONARIO

- ¿Cómo crees que ha evolucionado la delincuencia en los últimos 10 años en nuestro país?
 - Ha aumentado mucho.
 - Ha aumentado.
 - **Se ha mantenido.**
 - Ha disminuido.
 - Ha disminuido mucho.
- ¿Cómo crees que se caracteriza la delincuencia de nuestro país?
 - Mayoritariamente violenta (como sería en casos de robos con violencia, agresiones sexuales o asesinatos).

- **Mayoritariamente no violenta (como sería en casos de estafa, hurtos, tráfico de drogas o corrupción).**
- Ambas están presentes en la misma proporción.
- ¿Quiénes son las personas que cometen delitos?
 - Mayoritariamente personas que se dedican al delito como profesión y, por lo tanto, viven de ello.
 - **Mayoritariamente personas que están pasando por un mal momento, por la razón que sea, y buscan la manera de salir de ello.**
 - Mayoritariamente personas que presentan alguna enfermedad mental o jóvenes inmaduros.
 - Las tres categorías anteriores están presentes en la misma proporción.
- De manera general, cómo calificarías las penas que imponen los jueces? Puntúa del 1 al 5 los siguientes adjetivos, siendo 1 poco o nada y 5 mucho.
 - Blandas: **3**
 - Justas: **4**
 - Duras: **2**
- De manera general, crees que las penas deberían ser...
 - Más duras.
 - Más blandas.
 - **Están bien tal y como están.**
- En tu opinión, para qué crees que sirve imponer una pena a una persona que ha delinquido?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o cambiar a la persona.**
 - Disuadir a otras personas de delinquir.
 - Reparar el daño causado.
 - Imposibilitar que la persona que ha delinquido vuelva a delinquir.

- De las funciones descritas anteriormente, cuál crees que debería tener la pena principalmente?

Rehabilitatorias.

- Escoge uno de estos enunciado:
 - Las personas no son capaces de cambiar, por lo tanto, es mejor no optar por la rehabilitación de los delincuentes.
 - **Las personas son capaces de cambiar, por lo tanto, se tiene que optar por la rehabilitación de los delincuentes.**
- ¿Qué crees que lleva una persona a delinquir?
 - Una simple decisión propia.
 - **Varios factores sociales y/o familiares que lo condicionan.**
 - Una enfermedad mental o adicción.
- En el caso de un delito realizado a través de una decisión meditada, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **3**
- En el caso de un delito realizado a través de un impulso, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **2**
- En el caso de un delito realizado debido a un error, una enfermedad mental o una intoxicación, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **1**
- Son diversos los estudios (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirman la presencia de una sobrepoblación penitenciaria, cómo crees que se debería solucionar esta masificación de prisiones existente en el país?
 - **Se debería optar por penas alternativas a la prisión que se realicen en la comunidad.**
 - Se debería construir más prisiones.
 - Se debería acortar las penas de prisión.
- Respecto a un delito que consideres extremadamente grave, qué pena crees que debería tener?

- Prisión de por vida.
- **Prisión pero con posibilidad de salir después de un tiempo determinado.**
- Pena de muerte.
- Pena alternativa a la prisión.
 - En el caso de escoger pena alternativa a la prisión, cuál plantearías?

CASOS ESCENARIO

A continuación, se te presentan cinco casos de diferentes delitos, en cada caso tienes que poner una pena a la persona que ha cometido el delito, la cual tiene que ser una de las penas siguientes, o una combinación de estas, si lo consideras adecuado:

- Pena privativa de libertad (prisión).
- Pena alternativa a la prisión, aquella que se considere necesaria, como podrían ser los trabajos comunitarios, la multa o algún tipo de curso como los que se dan en el caso de conducir bajo los efectos del alcohol o las drogas.
- Justicia restaurativa: Este tipo de justicia tiene como objetivo la reparación del daño causado por el delito. Para llevarlo a cabo, se organizan encuentros entre el infractor y la víctima con un mediador que les ayuda a encontrar un acuerdo para poder reparar este daño. Algunos acuerdos pueden tener un contenido material y/o monetario, en cambio otros pueden tener un contenido más simbólico, como podría ser el hecho que el infractor se comprometa a realizar algún tipo de actividad que beneficie a la víctima, entre otros.

Una vez hayas seleccionado la pena que consideres adecuada en cada caso, tendrás que explicar por qué has escogido esta pena en concreto.

Caso 1: Atraco.

Manolo atraca un banco habiendo consumido cocaína, apunta al director del banco con una pistola para que le de el dinero y utiliza de escudo a una niña para huir, una semana después, le detienen. Manolo tiene antecedentes penales, ha cumplido una condena de 6 años de prisión y ha estado en un instituto de rehabilitación para drogodependientes, de donde salió recuperado y no volvió a consumir hasta la recaída que le llevó a realizar el atraco expuesto anteriormente. Tiene una buena relación con su familia. No se ve a sí mismo como un delincuente, se muestra arrepentido y preocupado por sus víctimas y es consciente del dolor que ha provocado. Cree que el efecto de la cocaína le lleva a cometer delitos, cuando consume se siente el amo del mundo.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Reclusión penitenciaria con programas de desintoxicación, por el tiempo que determinen sus cuidadores (Prisión).

Caso 2: Menores.

Simón, de 15 años, vive con sus padres y hermanos en una zona desfavorecida de Madrid. Es íntimo con su prima Zoe i la familia de esta, que viven cerca, aunque en el pasado habían vivido ciertas tensiones. Una noche de fiesta, Simón golpea a Zoe en la cara después de que ella se burle de él, provocándole un corte que requiere tratamiento médico, reavivando así las tensiones del pasado, que acaban involucrando a la familia de ambos y a los vecinos, generando un conflicto mucho mayor. Este conflicto deriva en insultos, *graffitis*, rumores, gritos y peleas entre Simón y los hermanos de Zoe y se llama a la policia varias veces. Aún así, en ningún momento se presentan cargos oficiales.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

1º Un Juez enviará un mediador que reunirá a la familia al objeto de analizar lo ocurrido para hallar una conciliación entre las partes. No olvidemos que son menores (Justicia restaurativa).

2º Al ser menores, sería conveniente que la solución al problema, se dé en este ámbito.

Caso 3: Delincuencia económica.

Robert trabaja para una filial de un banco en Singapur, generando un gran volumen de ventas y recibiendo ricas gratificaciones para él, sus compañeros y altos cargos ejecutivos. Robert compromete a su banco en la inversión al mercado japonés pero debido a un terremoto, hay una fuerte caída del mercado. Aún así, Robert decide apostar a favor de un futuro crecimiento en este mercado pero no acaba pasando y pide una gran cantidad de fondos a su banco de Londres para intentar forzar dicho crecimiento. Robert ocultaba las pérdidas en una “cuenta para errores” que crece de manera exponencial. Al final, acaba invirtiendo más fondos de los disponibles en la reserva del banco, llegando a pérdidas de 780 millones de libras, momento en que interviene el Banco de Inglaterra. El banco de Robert cierra i declara la quiebra. Viendo lo que ha pasado, Robert intenta volver a Inglaterra pero es detenido.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

1º Absolución.

2º Lo permitía la entidad bancaria, Robert tenía una herramienta por la que podía arriesgar. La cuenta de errores.

Caso 4: Seguridad vial.

A la 1 AM de un sábado, Susana conduce su coche por el pueblo de Santa Perpètua de la Moguda, después de salir de fiesta, y choca con el coche que se encontraba delante de ella, provocando así un accidente que hiere de manera leve a un joven, que tiene que ser tratado médicamente por una contusión cerebral leve. Este joven iba acompañado por su pareja, que no sufrió ningún tipo de lesión, que llamó a la policía. Al llegar, la policía realiza una prueba de consumo de alcohol a Susana, que da positivo, doblando el mínimo aceptado por la ley.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

1º Un año de retirada de carnet, pago de los gastos hospitalarios y seis meses de trabajo comunitario (Pena alternativa).

2º Estas conductas se tienen que penalizar para que obren como castigo ejemplarizante.

Caso 5: Libertad sexual.

Rubén, de 28 años, sale una noche a una discoteca donde conoce a Laia. Allí pasan el rato, hablan y bailan juntos. Los dos acaban en el coche de Rubén donde se encuentran besándose hasta que Rubén acerca su mano al pecho de Laia, en ese momento, ella le pide que pare, cosa que Rubén no hace caso y sigue realizándole tocamientos sexuales. La Laia, llorando, pide a Rubén que pare pero él acaba obligándola a que le realice una felación. Una vez lo hace, Laia aprovecha un momento de “despiste” de Rubén y sal corriendo del coche, marchándose a la policía, donde denuncia a Rubén por agresión sexual i éste es detenido.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

1º La pena que determine el Juez.

2º En el juicio, se determinará la gravedad del abuso (Azazel considera que no tiene el conocimiento necesario para determinar exactamente la gravedad del abuso y no ve adecuado poner él la pena).

Entrevista 3: Bobby.

Nom: **Bobby**

Gènere: **Masculí**

Edat: **41**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S’ha mantingut.

- Ha disminuït.
- Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - **Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).**
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - **Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.**
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **3**
 - Justes: **4**
 - Dures: **2**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - Més toves.
 - **Estan bé tal i com estan.**
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - Rehabilitar o canviar a la persona.

- **Dissuadir a altres persones de delinquir.**
- Reparar el dany causat.
- Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.

- Escull un d'aquests enunciat:
- Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
- **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
- Una simple decisió pròpia.
- **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
- Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **4**
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- En el cas d'un delictes realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **2**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
- **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
- S'hauria de construir més presons.
- S'hauria d'escurçar les penes de presó.

- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - **Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.**
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delict, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delict. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es compromet a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hagi seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó + Pena Alternativa + Justícia restaurativa. La persona és reincident així que primer de tot, presó. Un cop a la presó es revisa el cas i es fa un estudi de la persona i els seus penediments. Crec necessari una reparació amb les víctimes però més important és la recuperació del delinqüent amb les seves addiccions. A mesura que vagi superant els seus problemes i el vagi acceptant les normes de convivència, se li donarà més llibertat.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Justícia restaurativa. Crec que en casos familiars, cal un mediador entre famílies. I veuria bé una compensació del Simón cap a la Zoe per l'agressió.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó + Justícia restaurativa. Ell era conscient que estava cometent un delictes així que estava totalment meditat. Presó i reparació dels danys d'alguna manera.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa de presó. L'infractora crec que ha de ser conscient del delicte que ha comès i que podria haver estat pitjor. Al meu entendre aquesta pena crec que és suficient.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó + Pena alternativa + Justícia restaurativa. Davant aquests casos tota opció em val. Qualsevol abús d'una persona cap a una altra crec que s'ha de pagar amb tots els processos indicats.

Entrevista 4: Castiel.

Nom: **Castiel**

Gènere: **Home**

Edat: **21**

Nacionalitat: **Estranger (Equatorià)**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**

- S'ha mantingut.
- Ha disminuït.
- Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - **Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).**
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - **Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.**
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **3**
 - Justes: **2**
 - Dures: **3**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.

- **Rehabilitar o canviar a la persona.**
- Dissuadir a altres persones de delinquir.
- Reparar el dany causat.
- Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Dissuadir a altres persones de delinquir i rehabilitar o canviar a la persona.

- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **2**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.

- S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - **Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.**
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenant una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pondria Pena alternativa o Justicia Restaurativa, pero mejor Justicia Restaurativa porque así le ponen cara a lo que ha hecho, porque quizás al estar drogado no recuerda a las víctimas y al encararlas es más consciente del daño que ha hecho. Posiblemente podría trabajar para el banco que ha robado e ir otra vez a programas de desintoxicación.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Trabajos sociales (Pena alternativa), ya que son menores, afecta a la comunidad pero no es tan fuertes y quizás se podría hacer terapia psicológica para las familias. Trabajos sociales en el Banco de alimentos o en sitios donde vean la importancia de la familia, donde vean familias desfavorecidas.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena de prisión con condena leve porque en un primer momento no quería hacerlo intencionadamente, pero el problema acaba aumentando como una bola de nieve. Además, quizás podría escuchar a testimonios afectados por esta actividad para tomar conciencia de lo que ha hecho.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dóna positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Al ser leve, considero que no iría a prisión, pagaría una multa y haría una intervención para personas que han conducido bajo los efectos del alcohol (Pena alternativa), no considero que la prisión sea ideal porque no ha matado a nadie ni ha hecho daño a nadie con heridas irreparables, aunque ella era consciente en teoria de lo que hacía porque bebió y condució.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Ha menospreciado su libertad, así que debería ir a prisión aunque no lo considero lo adecuado pero no creo que haya una pena alternativa para esto y un encaramiento podría ser peor para la víctima. Así que por descarte eligo la prisión, pero debería tomar alguna clase de concienciación sexual para no volverlo a hacer cuando salga de la prisión.

Entrevista 5: Chuck.

Nom: **Chuck**

Gènere: **Masculí**

Edat: **70**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - **Ambdues estan presents en la mateixa proporció.**
- Quines són les persones que cometen delictes?

- **Majoritàriament persones que es dediquen al delict com a professió i, per tant, viuen d'això.**
- Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
- Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
- Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **5**
 - Justes: **2**
 - Dures: **1**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - **Castigar.**
 - **Rehabilitar o canviar a la persona.**
 - **Dissuadir a altres persones de delinquir.**
 - **Reparar el dany causat.**
 - **Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.**

Crec que no són excloents serveixen per tot.

- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Rehabilitar.
- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.

- **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - **Una simple decisió pròpia.**
 - Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **4**
- En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.
 - **S'hauria de construir més presons.**
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delicte que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - **Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.**
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delicte, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hakis seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenint una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delicte, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó: No és fiable. Reincident. Ja ha passat per serveis de rehabilitació i ha recaigut.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Justícia restaurativa: Que intervingui un mediador per intentar restablir les relacions familiars.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del

Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó: Considero que això és una estafa. Ha provocat molts perjudicis amb el tancament del banc.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa: Caldria que fes un curset sobre seguretat vial i li retiraria el carnet una temporada.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó: Des del meu punt de vista hi hagut agressió sexual, privació de llibertat i abús.

Entrevista 6: Crowley.

Nom: **Crowley**

Gènere: **Masculí**

Edat: **27**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - Ha augmentat.
 - S'ha mantingut.
 - **Ha disminuït.**
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - **Ambdues estan presents en la mateixa proporció.**
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.

- **Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.**
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **2**
 - Justes: **3**
 - Dures: **3**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - Més toves.
 - **Estan bé tal i com estan.**
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o canviar a la persona.**
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - **Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.**
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Principalment rehabilitar, tot hi que crec que és possible que no tothom sigui rehabilitable i per tant si des d'una posició objectiva cal mantenir algú a la presó per impossibilitar una reincidència ho veig admissible.
- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?

- Una simple decisió pròpia.
- **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
- Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.

5 en funció de si ha violència o no, si no n'hi ha no em sembla que s'hagi d'endurir molt més. Els delictes amb molta premeditació calen un tractament més profund ja que en moltes etapes el delinqüent era perfectament conscient del mal produït i això el fa més difícil de rehabilitar.

- En el cas d'un delictes realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.

De 1 a 3, depèn molt del delictes.

- En el cas d'un delictes realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.

Una intoxicació voluntària no hauria d'eximir en gran mesura la pena (2), en cas d'homicidi involuntari en un accident de trànsit l'hauria d'augmentar molt (5), per malaltia mental posaria un 1 ja que la resolució dels fets ha de ser la rehabilitació de la persona, anant més enllà d'un límit en la llibertat temporal.

- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delictes que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.

- **Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.**
- Pena de mort.
- Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delicte, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hakis seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenant una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a

drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Com que el tractament anterior ha fallat, per una banda crec que hi ha d'haver una privació de la llibertat per evitar un altre reincidència. En paral·lel i posteriorment continuar amb la rehabilitació per drogodependents.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Una pena basada en la justícia restaurativa, ja hi ha un contacte pròxim entre les persones del cas i per tant per solucionar bé el conflicte crec que el més adequat és anar per aquesta via.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs

executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

L'ideal seria una pena restaurativa, degut a les quantitats pot no ser possible per tant portaria a terme una privació de la llibertat.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Com que no hi ha hagut dany greu ni incapacitació pel treball jo imposaria una pena alternativa de presó de retirada de carnet i formació viària, i una pena restaurativa del dany en forma d'indemnització per lesions i per la reparació i el temps sense cotxe.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Privació total o parcial de la llibertat per protegir a la víctima a més d'un tractament de rehabilitació sense contacte amb la víctima.

Entrevista 7: Dean.

Nom: **Dean**

Gènere: **Dona**

Edat: **19**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).

- Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
- **Ambdues estan presents en la mateixa proporció.**
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - **Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.**
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **1**
 - Justes: **1**
 - Dures: **5**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - **Més toves.**
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - **Castigar.**
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment? **Principalment hauria de rehabilitar a la persona.**

- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- En el cas d'un delictes realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delictes que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.

- **Pena alternativa a la presó.**
 - **Quina? Faria una rehabilitació de la seva persona mitjançant cursos amb seguiments psicològics.**

CASOS ESCENARI

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món..

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Està clar que el senyor Manolo té una dependència forta, per mi, aquí sí que aplicaria la mediació (Justícia restaurativa), perquè es mostra penedit i és per culpa de la dependència però també aplicaria algun tipus de teràpia de grup per drogues o rehabilitació a llarga durada o un padrí que li doni suport.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran.

Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Mediació (Justícia restaurativa), perquè tot i que si siguin delictes penso que tot és fruit d'un problema que no s'ha solucionat, no estan fent això per aconseguir alguna cosa en concret.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó, la presó no li trobo sentit perquè no serviria de res, estaria allà un temps i sortiria i ja està, és com quan de petita et deien mira a la paret, no serveix de res, llavors faria un servei a la comunitat perquè li doni importància a la classe obrera, que no els robi perquè tenen lu just per passar el més, que no sigui egoista.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Baixar punts em sembla una tonteria ja que em sembla igual que la presó, no pots tornar a fer a aquest error però no aprens res, intentaria que fes un curs perquè vegi la importància de no conduir alcoholitzat, per tant, Pena alternativa. A part, també faria mediació (Justícia restaurativa) així pot parlar amb l'altre persona i dir-li "Escolta, què puc fer per tu?"

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

El que faria és una Pena alternativa on aquesta persona estigui en una casa amb gent que han fet diversos delictes, no a presó, i que se li fes un seguiment del que ha fet i que fes un curs de rehabilitació, que no pari fins que no es vegi un resultat que indiqui que ha entès el que ha fet i que vegi que el que ha fet està malament. Creuria en les presons si fossin un lloc on realment es

rehabilita a la gent i no un càstig, crec que és educar amb por, no arriben realment a entendre el que han fet.

Entrevista 8: Garth.

Nom: **Garth**

Gènere: **Home**

Edat: **48**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - Ha augmentat.
 - **S'ha mantingut.**
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furt, tràfic de drogues o corrupció).
 - **Ambdues estan presents en la mateixa proporció.**
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delictes com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - **Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.**

- Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
- Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **3**
 - Justes: **2**
 - Dures: **4**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - Més toves.
 - **Estan bé tal i com estan.**
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o canviar a la persona.**
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Depenent de quin sigui el delicte i la seva gravetat. Tot sempre amb una Rehabilitació i un bon acompanyament.
- Escull un d'aquests enunciat:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.

- **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
- Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delict realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.

5 fet que tot ha estat pensat i premeditat.

- En el cas d'un delict realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.

Tot impuls ha de ser avaluat i jutjat per la seva gravetat. Un 3 segons la gravetat.

- En el cas d'un delict realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu.

Si estem parlant de persones, clarament malaltes o amb alguna afectació mental, un 3, amb una intoxicació amb un 4.

- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - **Pena alternativa a la presó.**
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries? **Presó de llarga durada amb alternativa a la**

rehabilitació i treballs a la comunitat, sempre però amb temps llarg a la presó.

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delicte, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hakis seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenint una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat.

Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.

Crec en les segones oportunitats i cal, però fer un treball més acurat amb el Manolo i sobretot indagar en el problema de les drogues, hi ha hagut un problema de mala rehabilitació o recaiguda per algun fet exterior.

També no ens hem d'oblidar l'escut humà que ha fet servir vers que ha estat una menor i això li pot haver creat un trauma a la nena. Per tant, també li faria pagar pel que ha fet a la menor.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Justícia restaurativa. Primer, no hem d'oblidar que estem treballant amb menors i aquest viuen situacions que no són gens favorables a ell i ella. Cal entendre que un menor és aquella persona dèbil afectada per la societat i en aquest cas pels familiars més propers. Pensem que tot això els marcarà de per vida i per tant s'ha de tenir molta cura i empatia per tractar-los com es mereixen.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

1r- Justícia restaurativa: fet que aquesta permet que retorni tot el que ha robat. Fer rehabilitació i treballs que segurament mai haig fet.

2n- Crec que també és mareix passar una molt bona estona a la presó, per tant el privar de llibertat durant un temps llarg.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó. Fet que crec que no ha estat voluntari i amb aquesta pena aprèn la lliçó.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó. Rehabilitació pels maltratar a una altre persona. Crec que a part aquesta persona necessita tractaments i un seguiment del mateix per tal que no torni a succeir.

Entrevista 9: Jo.

Nom: **Jo**

Gènere: **Dona**

Edat: **21**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - **Ha augmentat molt.**
 - Ha augmentat.
 - S'ha mantingut.

- Ha disminuït.
- Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - **Ambdues estan presents en la mateixa proporció.**
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - **Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.**
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: 4
 - Justes: 2
 - Dures: 3
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - **Castigar.**
 - Rehabilitar o canviar a la persona.

- Dissuadir a altres persones de delinquir.
- Reparar el dany causat.
- Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Rehabilitar o canviar a la persona i dissuadir a altres persones de delinquir.

- Escull un d'aquests enunciat:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - **Una simple decisió pròpia.**
 - Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **4**
- En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.

- Davant un delicte que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - **Presó de per vida.**
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
- Quina?

CASOS ESCENARI

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenant una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delicte, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Una pena de presó, perquè considero que encara que estigui sota els efectes de les drogues ha fet una cosa dolenta i, tot i que es mostra penedit, el que ha fet és greu i la pena ha de ser curta. A dins l'haurien d'ajudar a sortir de la droga i intentar que no tornés a drogar-se.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reavivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Crec que s'hauria de fer una mediació (Justícia restaurativa), perquè considero que les tensions que hi havia entre la família els ha provocat als dos i crec que solucionar el problema ajudaria a solucionar la situació.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Crec que pena de presó, perquè en tot moment era conscient de que podria anar malament i ha involucrat a més persones.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Posaria treballs socials i un curs de seguretat vial (Pena alternativa), perquè són coses que poden passar, però has de ser conscient que si has begut, no pots agafar el cotxe. Crec que no dominava la situació.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Crec que posaria una pena de presó, no sé quant, però almenys una greu, perquè la situació és greu, li ha dit que pari i no ha fet cas, era conscient en tot moment. Crec que a la presó hauria de fer algun taller en relació a la violència o de gènere, que li ensenyin que no és no i ajuda psicològica també.

Entrevista 10: Jody.

Nom: **Jody**

Gènere: **Femení**

Edat: **78**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - **Ambdues estan presents en la mateixa proporció.**
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - **Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.**
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges?
Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.

- Toves: **4**
- Justes: **4**
- Dures: **5**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - Més dures.
 - **Més toves.**
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o canviar a la persona.**
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - **Reparar el dany causat.**
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Rehabilitar o canviar a la persona i reparar el dany causat.
- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **4**

- En el cas d'un delict realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **2**
- En el cas d'un delict realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **En cas d'error 2, en cas de malaltia mental 0 i en intoxicació drogues/beguda 3.**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - Presó de per vida.
 - **Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.**
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delict, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).

- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hagi seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delicte, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Justícia Restaurativa. La pena alternativa de presó no ha funcionat en aquest cas. Això reclama molts medis socials de seguiment. Té recolzament familiar.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reavivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

No hi ha càrrecs oficials. Mitjançant mediadors socials que involucressin ambdós famílies (Justícia restaurativa). Es tracta, en aquest cas, de dos menors. Els adults podrien ser inculpats per escàndol públic i danys propietat (pintades)...

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena privativa de llibertat (presó). Si en un principi es tracta de decisions equivocades, a partir de l'ocultació de pèrdues i inversions que porten a la fallida del Banc, no sembla possible una reparació material.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena restaurativa. És el primer cop... A partir d'aquí, les parts i els jutges decidiran.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena privativa de llibertat (presó). Suposo, valorar si ho té per costum.
Potser una pena alternativa. Per l'edat, ho té per costum. Tolerància 0;

Entrevista 11: John.

Nom: **John**

Gènere: **Masculí**

Edat: **44**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - Ha augmentat.
 - **S'ha mantingut.**
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - **Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).**
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - **Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.**
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges?
Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.

- Toves: **3**
- Justes: **4**
- Dures: **1**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - **Dissuadir a altres persones de delinquir.**
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Rehabilitar o canviar a la persona.
- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delictes realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **Un 5.**

- En el cas d'un delict realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **Un 4.**
- En el cas d'un delict realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **Un 4.**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - **Presó de per vida.**
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delict, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).

- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hagi seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delicte, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Justícia restaurativa, perquè potser amb el contacte amb les víctimes, trobades i xerrades amb elles, el fan que no torni a consumir, ja que sembla que és el motiu principal del problema.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reavivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó, treballs a la comunitat i que ho facin plegats, ja que ho considero més un conflicte d'ordre públic (a pesar d'haver agressions) que un delicte com a tal.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena privativa de llibertat, tot i que va arriscar diners pel bé de l'empresa, tenia que haver valorat els riscos i la possibilitat d'enfonsar-se amb la inversió. A més, considero agreujant la intenció de fugir del país.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa i Justícia restaurativa, és sobreentén que és la primera vegada que li passa, que l'única víctima va ser de caràcter lleu i considero que ha de tenir conscienciació mitjançant alguna multa, algun treball conseqüent al delicte i alguna trobada amb les víctimes.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Si és la primera vegada, Pena alternativa i Justícia restaurativa, tothom té dret a una segona oportunitat. Si és reincident, no tinc dubte, Pena privativa de llibertat.

Entrevista 12: Lilith.

Nombre: **Lilith**

Género: **Femenino**

Edad: **57**

Nacionalidad: **Española**

CUESTIONARIO

- ¿Cómo crees que ha evolucionado la delincuencia en los últimos 10 años en nuestro país?
 - Ha aumentado mucho.
 - **Ha aumentado.**
 - Se ha mantenido.
 - Ha disminuido.
 - Ha disminuido mucho.
- ¿Cómo crees que se caracteriza la delincuencia de nuestro país?
 - Mayoritariamente violenta (como sería en casos de robos con violencia, agresiones sexuales o asesinatos).
 - **Mayoritariamente no violenta (como sería en casos de estafa, hurtos, tráfico de drogas o corrupción).**
 - Ambas están presentes en la misma proporción.
- ¿Quiénes son las personas que cometen delitos?
 - **Mayoritariamente personas que se dedican al delito como profesión y, por lo tanto, viven de ello.**
 - Mayoritariamente personas que están pasando por un mal momento, por la razón que sea, y buscan la manera de salir de ello.

- Mayoritariamente personas que presentan alguna enfermedad mental o jóvenes inmaduros.
- Las tres categorías anteriores están presentes en la misma proporción.
- De manera general, cómo calificarías las penas que imponen los jueces? Puntúa del 1 al 5 los siguientes adjetivos, siendo 1 poco o nada y 5 mucho.
 - Blandas: **3**
 - Justas: **5**
 - Duras: **1**
- De manera general, crees que las penas deberían ser...
 - **Más duras.**
 - Más blandas.
 - Están bien tal y como están.
- En tu opinión, para qué crees que sirve imponer una pena a una persona que ha delinquido?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o cambiar a la persona.**
 - Disuadir a otras personas de delinquir.
 - Reparar el daño causado.
 - Imposibilitar que la persona que ha delinquido vuelva a delinquir.
- De las funciones descritas anteriormente, cuál crees que debería tener la pena principalmente?

Rehabilitar o cambiar a la persona.
- Escoge uno de estos enunciados:
 - Las personas no son capaces de cambiar, por lo tanto, es mejor no optar por la rehabilitación de los delincuentes.
 - **Las personas son capaces de cambiar, por lo tanto, se tiene que optar por la rehabilitación de los delincuentes.**
- ¿Qué crees que lleva a una persona a delinquir?
 - Una simple decisión propia.

- **Varios factores sociales y/o familiares que lo condicionan.**
- Una enfermedad mental o adicción.
- En el caso de un delito realizado a través de una decisión meditada, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **5**
- En el caso de un delito realizado a través de un impulso, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **1**
- En el caso de un delito realizado debido a un error, una enfermedad mental o una intoxicación, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **1**
- Son diversos los estudios (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirman la presencia de una sobrepoblación penitenciaria, cómo crees que se debería solucionar esta masificación de prisiones existente en el país?
 - **Se debería optar por penas alternativas a la prisión que se realicen en la comunidad.**
 - Se debería construir más prisiones.
 - Se debería acortar las penas de prisión.
- Respecto a un delito que consideres extremadamente grave, qué pena crees que debería tener?
 - **Prisión de por vida.**
 - Prisión pero con posibilidad de salir después de un tiempo determinado.
 - Pena de muerte.
 - Pena alternativa a la prisión.
 - En el caso de escoger pena alternativa a la prisión, cuál plantearías?

CASOS ESCENARIO

A continuación, se te presentan cinco casos de diferentes delitos, en cada caso tienes que poner una pena a la persona que ha cometido el delito, la cual tiene que ser una de las penas siguientes, o una combinación de estas, si lo consideras adecuado:

- Pena privativa de libertad (prisión).
- Pena alternativa a la prisión, aquella que se considere necesaria, como podrían ser los trabajos comunitarios, la multa o algún tipo de curso como los que se dan en el caso de conducir bajo los efectos del alcohol o las drogas.
- Justicia restaurativa: Este tipo de justicia tiene como objetivo la reparación del daño causado por el delito. Para llevarlo a cabo, se organizan encuentros entre el infractor y la víctima con un mediador que les ayuda a encontrar un acuerdo para poder reparar este daño. Algunos acuerdos pueden tener un contenido material y/o monetario, en cambio otros pueden tener un contenido más simbólico, como podría ser el hecho que el infractor se comprometa a realizar algún tipo de actividad que beneficie a la víctima, entre otros.

Una vez hayas seleccionado la pena que consideres adecuada en cada caso, tendrás que explicar por qué has escogido esta pena en concreto.

Caso 1: Atraco.

Manolo atraca un banco habiendo consumido cocaína, apunta al director del banco con una pistola para que le de el dinero y utiliza de escudo a una niña para huir, una semana después, le detienen. Manolo tiene antecedentes penales, ha cumplido una condena de 6 años de prisión y ha estado en un instituto de rehabilitación para drogodependientes, de donde salió recuperado y no volvió a consumir hasta la recaída que le llevó a realizar el atraco expuesto anteriormente. Tiene una buena relación con su familia. No se ve a sí mismo como un delincuente, se muestra arrepentido y preocupado por sus víctimas y es consciente

del dolor que ha provocado. Cree que el efecto de la cocaína le lleva a cometer delitos, cuando consume se siente el amo del mundo.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Pena alternativa. El individuo sólo delinque cuando está bajo los efectos de sustancias tóxicas. Optaría por terapias y ayudas a la comunidad.

Caso 2: Menores.

Simón, de 15 años, vive con sus padres y hermanos en una zona desfavorecida de Madrid. Es íntimo con su prima Zoe i la familia de esta, que viven cerca, aunque en el pasado habían vivido ciertas tensiones. Una noche de fiesta, Simón golpea a Zoe en la cara después de que ella se burle de él, provocándole un corte que requiere tratamiento médico, reavivando así las tensiones del pasado, que acaban involucrando a la familia de ambos y a los vecinos, generando un conflicto mucho mayor. Este conflicto deriva en insultos, *graffitis*, rumores, gritos y peleas entre Simón y los hermanos de Zoe y se llama a la policía varias veces. Aún así, en ningún momento se presentan cargos oficiales.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

La misma pena que la anterior (pena alternativa), es un menor y debería responder con trabajos a la comunidad.

Caso 3: Delincuencia económica.

Robert trabaja para una filial de un banco en Singapur, generando un gran volumen de ventas y recibiendo ricas gratificaciones para él, sus compañeros y altos cargos ejecutivos. Robert compromete a su banco en la inversión al mercado japonés pero debido a un terremoto, hay una fuerte caída del mercado. Aún así, Robert decide apostar a favor de un futuro crecimiento en este mercado pero no acaba pasando y pide una gran cantidad de fondos a su banco de Londres para intentar forzar dicho crecimiento. Robert ocultaba las pérdidas en una “cuenta para errores” que crece de manera exponencial. Al final, acaba invirtiendo más fondos de los disponibles en la reserva del banco, llegando a pérdidas de 780

millones de libras, momento en que interviene el Banco de Inglaterra. El banco de Robert cierra i declara la quiebra. Viendo lo que ha pasado, Robert intenta volver a Inglaterra pero es detenido.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?
Justicia restaurativa, aunque no lo tengo muy claro, no creo que una pena privativa de libertad lo solucionara mucho. La restaurativa habría una opción de diálogo.

Caso 4: Seguridad vial.

A la 1 AM de un sábado, Susana conduce su coche por el pueblo de Santa Perpètua de la Moguda, después de salir de fiesta, y choca con el coche que se encontraba delante de ella, provocando así un accidente que hiere de manera leve a un joven, que tiene que ser tratado médicamente por una contusión cerebral leve. Este joven iba acompañado por su pareja, que no sufrió ningún tipo de lesión, que llamó a la policía. Al llegar, la policía realiza una prueba de consumo de alcohol a Susana, que da positivo, doblando el mínimo aceptado por la ley.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?
Pena alternativa, no hubo fallecidos pero debe cumplir alguna pena por el consumo de alcohol al volante.

Caso 5: Libertad sexual.

Rubén, de 28 años, sale una noche a una discoteca donde conoce a Laia. Allí pasan el rato, hablan y bailan juntos. Los dos acaban en el coche de Rubén donde se encuentran besándose hasta que Rubén acerca su mano al pecho de Laia, en ese momento, ella le pide que pare, cosa que Rubén no hace caso y sigue realizándole tocamientos sexuales. La Laia, llorando, pide a Rubén que pare pero él acaba obligándola a que le realice una felación. Una vez lo hace, Laia aprovecha un momento de “despiste” de Rubén y sal corriendo del coche, marchándose a la policía, donde denuncia a Rubén por agresión sexual i éste es detenido.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Si no tiene antecedentes por agresión sexual, pondría la pena alternativa, si es reincidente, prisión.

Entrevista 13: Mary.

Nom: **Mary**

Gènere: **Femení**

Edat: **54**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - **Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).**
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - **Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.**
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.

- Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges?
Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **1**
 - Justes: **1**
 - Dures: **1**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.
 - Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - **Castigar.**
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?
Rehabilitar o canviar a la persona.
- Escull un d'aquests enunciats:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.

- En el cas d'un delict realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delict realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- En el cas d'un delict realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **2**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
 - S'hauria de construir més presons.
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - **Presó de per vida.**
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delict, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).

- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hagi seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delicte, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó perquè és la drogodependència el que fa que delinqueixi. Hauria de sotmetre's a un tractament de desintoxicació.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reavivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena Justícia restaurativa. En Simón s'ha de comprometre a no crear malestar a la Zoe i família compensant-la pel dany físic fet. Igualment, la Zoe s'ha de comprometre a mostrar respecte cap a en Simón i evitar les baralles entre la família.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó. Amb treballs a la comunitat perquè crec que no va haver intenció d'estafar ni de delinquir.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó amb treballs a la comunitat. Crec que va ser un cas puntual d'alcoholisme i que només amb treballs a la comunitat pot reparar el mal fet.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena de presó amb mesures alternatives rehabilitadores per l'agressió sexual que ha fet. Crec que era conscient que feia un delictes perquè la noia no volia tenir relacions amb ell, sabia i va tenir intenció delinquir. La presó no és

rehabilitadora per això crec que hauria de fer algun programa de rehabilitació d'agressions sexuals.

Entrevista 14: Rowena.

Nombre: **Rowena**

Género: **Femenino**

Edad: **62**

Nacionalidad: **Española**

CUESTIONARIO

- ¿Cómo crees que ha evolucionado la delincuencia en los últimos 10 años en nuestro país?
 - Ha aumentado mucho.
 - **Ha aumentado.**
 - Se ha mantenido.
 - Ha disminuido.
 - Ha disminuido mucho.
- ¿Cómo crees que se caracteriza la delincuencia de nuestro país?
 - **Mayoritariamente violenta (como sería en casos de robos con violencia, agresiones sexuales o asesinatos).**
 - Mayoritariamente no violenta (como sería en casos de estafa, hurtos, tráfico de drogas o corrupción).
 - Ambas están presentes en la misma proporción.
- ¿Quiénes son las personas que cometen delitos?
 - Mayoritariamente personas que se dedican al delito como profesión y, por lo tanto, viven de ello.
 - Mayoritariamente personas que están pasando por un mal momento, por la razón que sea, y buscan la manera de salir de ello.
 - Mayoritariamente personas que presentan alguna enfermedad mental o jóvenes inmaduros.

- **Las tres categorías anteriores están presentes en la misma proporción.**
- De manera general, cómo calificarías las penas que imponen los jueces? Puntúa del 1 al 5 los siguientes adjetivos, siendo 1 poco o nada y 5 mucho.
 - Blandas: **5**
 - Justas: **3**
 - Duras: **1**
- De manera general, crees que las penas deberían ser...
 - Más duras.
 - Más blandas.
 - **Están bien tal y como están.**
- En tu opinión, para qué crees que sirve imponer una pena a una persona que ha delinquido?
 - Castigar.
 - **Rehabilitar o cambiar a la persona.**
 - Disuadir a otras personas de delinquir.
 - Reparar el daño causado.
 - Imposibilitar que la persona que ha delinquido vuelva a delinquir.
- De las funciones descritas anteriormente, cuál crees que debería tener la pena principalmente?

Rehabilitar o cambiar a la persona.
- Escoge uno de estos enunciados:
 - Las personas no son capaces de cambiar, por lo tanto, es mejor no optar por la rehabilitación de los delincuentes.
 - **Las personas son capaces de cambiar, por lo tanto, se tiene que optar por la rehabilitación de los delincuentes.**
- ¿Qué crees que lleva a una persona a delinquir?
 - Una simple decisión propia.
 - **Varios factores sociales y/o familiares que lo condicionan.**

- Una enfermedad mental o adicción.
- En el caso de un delito realizado a través de una decisión meditada, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **3**
- En el caso de un delito realizado a través de un impulso, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **3**
- En el caso de un delito realizado debido a un error, una enfermedad mental o una intoxicación, cuán grave crees que debería ser la pena de este? Puntúa del 1 al 5, siendo 1 una pena muy leve y siendo 5 una pena muy grave. **2**
- Son diversos los estudios (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirman la presencia de una sobrepoblación penitenciaria, cómo crees que se debería solucionar esta masificación de prisiones existente en el país?
 - **Se debería optar por penas alternativas a la prisión que se realicen en la comunidad.**
 - Se debería construir más prisiones.
 - Se debería acortar las penas de prisión.
- Respecto a un delito que consideres extremadamente grave, qué pena crees que debería tener?
 - Prisión de por vida.
 - **Prisión pero con posibilidad de salir después de un tiempo determinado.**
 - Pena de muerte.
 - Pena alternativa a la prisión.
 - En el caso de escoger pena alternativa a la prisión, cuál plantearías?

CASOS ESCENARIO

A continuación, se te presentan cinco casos de diferentes delitos, en cada caso tienes que poner una pena a la persona que ha cometido el delito, la cual tiene que

ser una de las penas siguientes, o una combinación de estas, si lo consideras adecuado:

- Pena privativa de libertad (prisión).
- Pena alternativa a la prisión, aquella que se considere necesaria, como podrían ser los trabajos comunitarios, la multa o algún tipo de curso como los que se dan en el caso de conducir bajo los efectos del alcohol o las drogas.
- Justicia restaurativa: Este tipo de justicia tiene como objetivo la reparación del daño causado por el delito. Para llevarlo a cabo, se organizan encuentros entre el infractor y la víctima con un mediador que les ayuda a encontrar un acuerdo para poder reparar este daño. Algunos acuerdos pueden tener un contenido material y/o monetario, en cambio otros pueden tener un contenido más simbólico, como podría ser el hecho que el infractor se comprometa a realizar algún tipo de actividad que beneficie a la víctima, entre otros.

Una vez hayas seleccionado la pena que consideres adecuada en cada caso, tendrás que explicar por qué has escogido esta pena en concreto.

Caso 1: Atraco.

Manolo atraca un banco habiendo consumido cocaína, apunta al director del banco con una pistola para que le de el dinero y utiliza de escudo a una niña para huir, una semana después, le detienen. Manolo tiene antecedentes penales, ha cumplido una condena de 6 años de prisión y ha estado en un instituto de rehabilitación para drogodependientes, de donde salió recuperado y no volvió a consumir hasta la recaída que le llevó a realizar el atraco expuesto anteriormente. Tiene una buena relación con su familia. No se ve a sí mismo como un delincuente, se muestra arrepentido y preocupado por sus víctimas y es consciente del dolor que ha provocado. Cree que el efecto de la cocaína le lleva a cometer delitos, cuando consume se siente el amo del mundo.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Trabajos comunitarios (Pena alternativa). Reparar el daño causado.

Caso 2: Menores.

Simón, de 15 años, vive con sus padres y hermanos en una zona desfavorecida de Madrid. Es íntimo con su prima Zoe i la familia de esta, que viven cerca, aunque en el pasado habían vivido ciertas tensiones. Una noche de fiesta, Simón golpea a Zoe en la cara después de que ella se burle de él, provocándole un corte que requiere tratamiento médico, reavivando así las tensiones del pasado, que acaban involucrando a la familia de ambos y a los vecinos, generando un conflicto mucho mayor. Este conflicto deriva en insultos, *graffitis*, rumores, gritos y peleas entre Simón y los hermanos de Zoe y se llama a la policia varias veces. Aún así, en ningún momento se presentan cargos oficiales.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Pena restaurativa (Justicia restaurativa). Pienso que son personas inmaduras.

Caso 3: Delincuencia económica.

Robert trabaja para una filial de un banco en Singapur, generando un gran volumen de ventas y recibiendo ricas gratificaciones para él, sus compañeros y altos càrgos ejecutivos. Robert compromete a su banco en la inversión al mercado japonés pero debido a un terremoto, hay una fuerte caída del mercado. Aún así, Robert decide apostar a favor de un futuro crecimiento en este mercado pero no acaba pasando y pide una gran cantidad de fondos a su banco de Londres para intentar forzar dicho crecimiento. Robert ocultaba las pérdidas en una “cuenta para errores” que crece de manera exponencial. Al final, acaba invirtiendo más fondos de los disponibles en la reserva del banco, llegando a pérdidas de 780 millones de libras, momento en que interviene el Banco de Inglaterra. El banco de Robert cierra i declara la quiebra. Viendo lo que ha pasado, Robert intenta volver a Inglaterra pero es detenido.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Pena de prisión. Era consecuente con lo que hacía.

Caso 4: Seguridad vial.

A la 1 AM de un sábado, Susana conduce su coche por el pueblo de Santa Perpètua de la Moguda, después de salir de fiesta, y choca con el coche que se encontraba delante de ella, provocando así un accidente que hiere de manera leve a un joven, que tiene que ser tratado médicamente por una contusión cerebral leve. Este joven iba acompañado por su pareja, que no sufrió ningún tipo de lesión, que llamó a la policía. Al llegar, la policía realiza una prueba de consumo de alcohol a Susana, que da positivo, doblando el mínimo aceptado por la ley.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Pena alternativa a la prisión. Para poder hacer cursos de rehabilitación.

Caso 5: Libertad sexual.

Rubén, de 28 años, sale una noche a una discoteca donde conoce a Laia. Allí pasan el rato, hablan y bailan juntos. Los dos acaban en el coche de Rubén donde se encuentran besándose hasta que Rubén acerca su mano al pecho de Laia, en ese momento, ella le pide que pare, cosa que Rubén no hace caso y sigue realizándole tocamientos sexuales. La Laia, llorando, pide a Rubén que pare pero él acaba obligándola a que le realice una felación. Una vez lo hace, Laia aprovecha un momento de “despiste” de Rubén y sal corriendo del coche, marchándose a la policía, donde denuncia a Rubén por agresión sexual i éste es detenido.

- ¿Qué pena pondrías a la persona que ha delinquido en este caso? ¿Por qué?

Pena privativa de libertad. Considero que el delito cometido, es muy grave.

Entrevista 15: Ruby.

Nom: **Ruby**

Gènere: **Femení**

Edat: **44**

Nacionalitat: **Espanyola**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - **Ha augmentat.**
 - S'ha mantingut.
 - Ha disminuït.
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).
 - **Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).**
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - **Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.**
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **4**
 - Justes: **4**
 - Dures: **1**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**

- Més toves.
- Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - Castigar.
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - **Dissuadir a altres persones de delinquir.**
 - Reparar el dany causat.
 - Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Rehabilitar o canviar a la persona.
- Escull un d'aquests enunciat:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delicte realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **4**
- En el cas d'un delicte realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com

creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?

- **S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.**
- S'hauria de construir més presons.
- S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delictes que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - **Presó de per vida.**
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delictes, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).
- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delictes. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més

simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hagi seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delictes, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó. Encara que hagi estat una cosa puntual, ja que ja estava rehabilitat, no es pot deixar com si res, ha de pagar-ho d'alguna manera, si pot ser ajudant a la societat en alguna cosa millor, i ha de ser conscient de que ha posat en perill a una nena utilitzant-la com a escut per fugir.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reactivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran.

Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó, treballs a la comunitat i per a tots dos fer algun curs que l'ajudi a veure la situació que han provocat i els problemes que han pogut crear amb les seves famílies i amb la societat.

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un "compte per a errors", que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena privativa de llibertat, perquè tot i que la seva feina se suposa que es arriscar, va ocultar les pèrdues i provocar que el banc arribi a la fallida.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral

lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dóna positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó, pagament de multa i assistència a cursos de conscienciació. En cas d'haver estat més greu el resultat de les persones amb les que va impactar, proposaria una pena més dura.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa si és la primera vegada que li passa, inclús Justícia restaurativa, tot i que veig complicat que a ella li pogués ajudar tenir converses amb aquesta persona. Però si ja té antecedent en aquest tipus de casos, presó.

Entrevista 16: Sam.

Nom: **Sam**

Gènere: **Dona**

Edat: **19**

Nacionalitat: **Estrangera (Ucraïnesa)**

QÜESTIONARI

- Com creus que ha evolucionat la delinqüència en els últims 10 anys al nostre país?
 - Ha augmentat molt.
 - Ha augmentat.
 - S'ha mantingut.
 - **Ha disminuït.**
 - Ha disminuït molt.
- Com creus que es caracteritza la delinqüència del nostre país?
 - **Majoritàriament violenta (com seria en casos de robatoris amb violència, agressions sexuals o assassinats).**
 - Majoritàriament no violenta (com seria en casos d'estafa, furts, tràfic de drogues o corrupció).
 - Ambdues estan presents en la mateixa proporció.
- Quines són les persones que cometen delictes?
 - Majoritàriament persones que es dediquen al delicte com a professió i, per tant, viuen d'això.
 - Majoritàriament persones que estan passant per un mal moment, per la raó que sigui, i busquen la manera de sortir d'aquest.
 - **Majoritàriament persones que presenten alguna malaltia mental o joves immadurs.**
 - Les tres categories anteriors estan presents en la mateixa proporció.
- De manera general, com qualificaries les penes que imposen els jutges? Puntua de l'1 al 5 els següents adjectius, sent 1 poc o gens i sent 5 molt.
 - Toves: **4**
 - Justes: **3**
 - Dures: **2**
- De manera general, creus que les penes haurien de ser...
 - **Més dures.**
 - Més toves.

- Estan bé tal i com estan.
- En la teva opinió, per a què creus que serveix imposar una pena a una persona que ha delinquit?
 - **Castigar.**
 - Rehabilitar o canviar a la persona.
 - Dissuadir a altres persones de delinquir.
 - Reparar el dany causat. Impossibilitar que la persona que ha delinquit torni a delinquir.
- Quina d'aquestes funcions creus que hauria de tenir la pena principalment?

Crec que depèn del crim s'hauria de mirar; és a dir, una persona que ha robat X cosa per necessitat i que realment s'ha vist en la situació i havia de tirar una família endavant etc, etc anirà a presó per rehabilitar-se i poder tornar a la societat i no ser un perill, al final crec que tot és molt relatiu, s'ha de poder avaluar si la persona és possible canviar-la, però aquí entra el factor de fins a quin punt es pot ajudar a una persona i si aquesta es deixa; no té sentit rehabilitar una persona que no vol ser rehabilitada i que quan sortirà farà crims i il·legalitats, no sabem qui realment anirà a presó i li farà bé. Tampoc puc ser objectiva doncs no sé tampoc quina feina es fa a les presons ni com funciona realment, l'únic que acostumem a saber és el que veiem a les sèries i a televisió i formar una opinió envers a això tampoc és molt just per al sistema penal ni per l'alumne que farà aquest treball, a les pelis les presons fan por i són llocs terribles i penso, realment aquest lloc treurà gent reformada? No ho sé, suposo que el que vull dir amb tot això és que hauria de ser un lloc per reformar-se i canviar, sempre i quan es vulgui, i si es veu que la persona no canvia, que no surti.
- Escull un d'aquests enunciat:
 - Les persones no són capaces de canviar, per tant, és millor no optar per la rehabilitació dels delinqüents.
 - **Les persones són capaces de canviar, per tant, s'ha d'optar per la rehabilitació dels delinqüents.**
- Què creus que porta una persona a delinquir?
 - Una simple decisió pròpia.
 - **Diversos factors socials i/o familiars que el condicionen.**
 - Una enfermetat mental o addicció.

- En el cas d'un delict realitzat a través d'una decisió meditada, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- En el cas d'un delict realitzat a través d'un impuls, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **5**
- En el cas d'un delict realitzat degut a un error, una malaltia mental o una intoxicació, quant de greu creus que hauria de ser la pena d'aquest? Puntua de l'1 al 5, sent 1 una pena molt lleu i sent 5 una pena molt greu. **3**
- Són diversos els estudis (Montero i Ravagnani, 2016; Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario, 2015; Rodríguez, 2018) que afirmen la presència d'una sobrepoblació penitenciària, com creus que s'hauria de solucionar aquesta massificació de presons existent al país?
 - S'hauria d'optar per penes alternatives a la presó que es facin en la comunitat.
 - **S'hauria de construir més presons.**
 - S'hauria d'escurçar les penes de presó.
- Davant un delict que consideris extremadament greu, quina pena creus que hauria de tenir?
 - **Presó de per vida.**
 - Presó però amb possibilitat de sortir després d'un determinat temps.
 - Pena de mort.
 - Pena alternativa a la presó.
 - En el cas d'escollir pena alternativa a la presó, quina plantejaries?

CASOS ESCENARI

A continuació, se't presenten cinc casos de diferents delictes, en cada cas has de posar una pena a la persona que ha comès el delict, que ha de ser una d'aquestes següents, o una combinació d'aquestes, si ho consideres adient:

- Pena privativa de llibertat (presó).

- Pena alternativa a la presó, aquella que es consideri necessari, com podria ser treballs comunitaris, la multa o algun tipus de curs com en el cas de la seguretat vial quan algú condueix sota els efectes de les drogues.
- Justícia restaurativa: Aquest tipus de justícia té com a objectiu la reparació del dany causat pel delicte. Per tal de fer això, s'organitzen trobades entre l'infractor i la víctima on un mediador els ajuda a trobar un acord per a poder reparar aquest dany. Alguns acords poden tenir un contingut material i/o monetari, en canvi d'altres poden tenir un contingut més simbòlic, com podria ser el fet que l'infractor es comprometi a realitzar algun tipus d'activitat que beneficiï a la víctima, entre d'altres.

Un cop hakis seleccionat la pena que consideris adequada en cada cas, hauràs d'explicar per què has escollit aquesta pena en concret.

Cas 1: Atracament.

El Manolo atraca un banc havent consumit cocaïna, apunta al director amb una pistola per a que li doni els diners i utilitza d'escut a una nena per fugir, l'acaben detenent una setmana després. El Manolo té antecedents penals, ha complert una condemna de presó de 6 anys i va estar en un institut de rehabilitació per a drogodependents, d'on va sortir recuperat i no va tornar a consumir fins la recaiguda que el porta a realitzar l'atracament exposat anteriorment. Té bona relació amb la seva família. No es veu a si mateix com a un delinqüent, es mostra penedit i preocupat per les seves víctimes i és conscient del dolor que ha provocat. Creu que l'efecte de la cocaïna el porta a cometre delicte, quan consum es sent l'amo del món.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó i pena alternativa. No sé molt bé com funciona la drogodependència a la cocaïna, però no em sembla just posar la vida d'innocents en risc perquè aquest senyor se senti el “amo del món”. A presó, i a més, a tornar al centre de desintoxicació, el que em grinyola molt és que sigui una recaiguda, i

rehitero que no se com funciona el tema de la droga, pero ja t'han donat una segona oportunitat company, no pots anar a atracar bancs encocat perquè et sents xupi guay germà, tens bona relació amb la família, no fa falta, para, encara que és bona senyal que et penedeixis, no li servirà a la nena que s'ha quedat traumada.

Cas 2: Menors.

El Simón, de 15 anys, viu amb els seus pares i germans en una zona desfavorida de Madrid. És íntim amb la seva cosina Zoe i la seva família, que viuen a prop seu, tot i que en el passat havien viscut certes tensions. Una nit de festa, el Simón colpeja a la Zoe a la cara, després que ella es burli d'ell, provocant-li un tall que requereix de tractament mèdic, reavivant així les tensions del passat, que acaben involucrant a la família d'ambdós i als veïns, generant un conflicte més gran. Aquest conflicte deriva a insults, pintades, rumors, crits i, fins i tot, baralles entre el Simón i els germans de Zoe i es truca a la policia varies vegades. Tot i així, en cap moment es presenten càrrecs oficials.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena alternativa a la presó. Es menor d'edat i influeixen molt els drames de les famílies; jo faria serveis comunitaris i xarles profundes sobre la vida per intentar que vegi més enllà de la seva ira i que entengui que a hòsties no es soluciona res, també pot ser serveis socials? Bregues familiars no son bones per infants, teràpia grupal per totes i a parlar de sentiments!

Cas 3: Delinqüència econòmica.

El Robert treballa per una filial d'un banc a Singapur, generant un gran volum de vendes i rebent riques gratificacions per a ell, als seus companys i alts càrrecs executius. El Robert compromet al seu banc en la inversió en el mercat japonès però, degut a un terratrèmol, hi ha una forta caiguda del mercat. Tot i així, el Robert decideix apostar a favor d'un futur creixement d'aquest mercat però no acaba passant i demana una gran quantitat de fons al seu banc de Londres per

intentar forçar aquest creixement. El Robert ocultava les pèrdues en un “compte per a errors”, que creix de manera exponencial. Al final, arriba a invertir més fons dels que estaven disponibles en la reserva del banc, arribant a pèrdues de 780 milions de lliures, moment en què intervé el Banc d'Anglaterra. El banc del Robert tanca i declara la fallida. Veient el que ha passat, el Robert intenta tornar a Anglaterra, però és detingut.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Pena privativa de llibertat (presó). Doncs perquè te l'has jugat per ambició pura, te l'has jugat engollint diners sense parar, te l'has jugat sabent que el que fas no es legal i que no ho necessites, has volgut fer la tricky i et penses que com ets ric doncs que ho pots fer tot, doncs no, a presó per egoista i per jugar amb els diners de la gent, perquè això no es cap error, bueno emocions a part, no té cap excusa, ha fet una il·legalitat a consciència, aquí el que em faria patir és que se'n sortís per ric o que li alleugereixin la pena.

Cas 4: Seguretat vial.

A la 1 AM d'un dissabte, la Susana condueix el seu cotxe pel poble de Santa Perpètua de la Moguda, després de sortir de festa, i xoca amb el cotxe que es trobava davant seu, provocant, d'aquesta manera, un accident que fereix de manera lleu a un jove, que ha de ser tractat medicament per una contusió cerebral lleu. Aquest jove es trobava acompanyat per la seva parella, que no va patir cap tipus de lesió, qui truca a la policia. En arribar, la policia realitza una prova de consum d'alcohol a la Susana que dona positiu, doblant el mínim acceptat per la llei.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó, pena alternativa i JR. He escollit totes perquè em molesta; la Susana ha tingut molta sort, les víctimes han sortit relativament ilestes, però podria no haver sigut així. Es trobava conduint doblant el mínim acceptat, quan tothom sap que no es pot conduir en cap cas sota la influència de substàncies i altres, doncs ets un perill no només per tu, que al final del dia es decisió teva

si et mates o no, ets perill per els demés que no tenen la culpa de la teva gran responsabilitat, aquesta sembla una amenaça lleu pero pot destruir famílies i vides. Crec que hauria d'anar un parell de setmanes o mesos a presó, anar a xerrades sobre la importància de no conduir sobre cap mena d'influència i fer una activitat beneficiària amb les víctimes perquè se'n adoni de que aquesta gent podria haver mort per culpa seva. En aquesta he sigut molt estricte pero es una cosa que va afectar la meva família i realment si em poso a pensar ja fora dels meus sentiments és realment un perill molt real i una il·legalitat molt injusta.

Cas 5: Llibertat sexual.

El Rubén, de 28 anys, surt una nit a una discoteca on coneix a la Laia. Allà passen l'estona, parlen i ballen junts. Els dos acaben en el cotxe del Rubén on s'estan donant petons fins que el Rubén, apropa la seva mà al pit de la Laia, en aquell moment, ella li diu que pari, cosa que el Rubén no fa cas i segueix realitzant-li tocaments sexuals. La Laia, plorant, demana al Rubén que pari però ell acaba obligant-la a que li realitzi una fel·lació. Un cop ho fa, la Laia, aprofitant un moment de "despiste" del Rubén, surt corrents del cotxe i marxa a la policia, on denuncia al Rubén per agressió sexual i el detenen.

- Quina pena posaries a la persona que ha delinquit en aquest cas? Per què?

Presó i pena alternativa. No és no, i per molt que estiguis molt emocionat company Rubén si et diuen que no, i segueixes, ets un violador. L'excusa de "és un impuls" no em serveix, si no et pots controlar perquè ets un animal no necessites una presó ni xerrades, necessites que t'enviïn a la jungla al teu hàbitat natural, si no es el cas; a presó i a fer xerrades a veure si entens. A més, en cap cas faria activitats amb/per la víctima per que no l'hagi de tornar a veure ni a tenir-lo a prop. No se li dona la suficient importància a aquests casos perquè trobo que se li dóna més importància al "sentiment", "emoció" i "impuls" de l'home que no pas al terror, por i incomoditat de la dona.